
Afstudeerboek

Cultuurgebouw Hoogmade

Albin van Wieringen
21 juni 2021

Cultuurgebouw Hoogmade

Dit boek is een samenvatting van mijn afstudeeropgave
Cultuurgebouw Hoogmade, voor de Master Architectuur aan
de Rotterdamse Academie van Bouwkunst

Afstudeercommissie

Voorzitter

Jeroen Visschers
RAVB

Mentor

Bart Hollanders
Eagles of Architecture

Vaste externe criticus

Stefan Witteman
Current architecture+urbanism

Toegevoegde externe criticus

Klaas van der Molen
GOLDSMITH

Student

Albin van Wieringen
albinvw@live.nl
06 23 023 917

Inhoud

---

01 Voorwoord	5
02 Afstudeeropgave	9
03 Onderzoek Hoogmade	15
04 Referenties	23
05 OLVG Kerk	27
06 Concept en volume	39
07 Plantoelichting	51
08 Reflectie en positionering	93
09 Dankwoord	97

Voorwoord

Dit boek toont een samenvatting van het proces van mijn afstudeeropgave en bestaat uit het formuleren van de opgave, onderzoek en analyse, het werk gepresenteerd tijdens de peilingen, het uiteindelijke resultaat en mijn positionering.

Mijn afstuderen ben ik dicht bij huis begonnen met een belemmering waar ik zelf tegenaan ben gelopen. Ongeveer 17 jaar geleden kreeg ik op de middelbare school muziekles, hier hadden wij een aantal weken drumles. Na deze weken les en thuis op potten en pannen slaan wilde ik echt leren drummen. Alleen was er in Hoogmade voor het maken van muziek alleen de lokale Fanfare “de Heerlijkheid Hoogmade” waar ik terecht kon. Bij de bijbehorende drumband werd ook les gegeven in trommelen maar dit is toch anders dan drummen in een band. Na een aantal jaar ben ik toch verder weg gegaan om te leren drummen, maar hier was ik bijna de enige in. Een enkeling van mijn oud klasgenoten uit Hoogmade speelt nog steeds in een band maar de rest heeft zijn gitaar alleen nog in de kast staan of heeft nooit een instrument gespeeld.

Ik miste een plek waar ik echt kon leren drummen, een plek om samen te komen met vrienden en muziek te maken. Deze plek is er na al die jaren nog steeds niet, daarom is het nodig om niet alleen voor de jeugd een plek te maken om muziek te ervaren maar voor alle verschillende leeftijden een plek te hebben voor het delen van muzikale ervaringen.

Dit was het startpunt voor het formuleren van mijn opgave. Ongeveer een maand na het schrijven van de opgave branden de Kerk in het dorp af en bleef er een metselwerk ruïne midden in het dorp over. Deze afschuwelijke gebeurtenis heb ik aangegrepen als kans om de afgebrande kerk weer een nieuw leven in te blazen.

Centraal in Hoogmade

Hoogmade is een dorp gelegen in het groene hart, centraal gelegen tussen Amsterdam en Den Haag. Op 5 minuten rijden van de rijksweg A4 en een verbinding met het openbaar vervoer tussen Alpen aan den Rijn en Leiden welke dwars door Hoogmade rijdt.

Er zijn hier een aan sportverenigingen, clubs en organisaties actief zoals voetbalvereniging MMO, de Ijsclub Hoogmade, Toneel vereniging Zolderkolder en zo nog een aantal welke het dorp en de gemeenschap bij elkaar en actief houden.

Van improviseren naar een locatie voor de hele buurt

In Hoogmade worden al best veel verschillende activiteiten georganiseerd zoals bijvoorbeeld met koningsdag een Pop Quiz, en optredens, tijdens de zomerspelen een open podium en feestavond, verschillende optredens van tribute bands en optredens van de fanfare en een feestavond van de lokale voetbalclub.

Bij veel van deze activiteiten wordt er zo efficiënt mogelijk een podium in elkaar gezet om bijvoorbeeld plaats te maken voor het open podium, of zoals afgelopen jaar is een kerk gebouw (nog actief) gebruikt om de pop quiz te houden. Een aantal jaar geleden is er wel een vast podium aan de gymzaal gebouwd met kleedkamers aan de zijkanten hier van. Deze geeft wel de mogelijkheid voor de toneel vereniging en verschillende optredens van tribute bands, maar de sfeer en de akoestiek van deze ruimte blijft toch die van een vierkante gymzaal.

Ieder keer moet op een andere plek een podium worden gemaakt, tenten worden opgebouwd zonder de perfecte ervaring van de optredens en faciliteiten. Daarvoor is het belangrijk dat er een door het dorp gedragen locatie komt waar deze activiteiten plaats kunnen vinden. Natuurlijk rekening houdend met de verschillende doelgroepen en aard van de activiteiten.

Referentie onderzoek

Aan de hand van een aantal referenties is onderzocht wat de verschillende afmetingen van pop-, cultuurpodia en concertzalen zijn. Het aantal personen wat hier aanwezig is en welke extra functies er nodig zijn ten behoeve van deze functie's.

Aan de hand van de locatie welke is gelegen in een klein dorp en de activiteiten die hier plaats vinden zijn de beoogde aantallen bezoekers bepaald. De opkomst van verschillende evenementen in de omgeving en de huidige faciliteiten die hiervoor zijn staan ook met elkaar in connectie. Zoals ook in de verschillende referenties te zien is zijn er een aantal verschillende activiteiten voor verschillende zalen, deze mogelijke activiteiten staan in verband met het publiek wat je aantrekt. Een eind musical van de basis school zal niet een regionaal publiek aantrekken terwijl een tribute band dit wel mogelijk maakt. Hiervoor is het van belang voor deze locatie om een aantal verschillende mogelijkheden in zaalafmetingen aan te bieden.

Ook is de programmering van het muziekhuis van belang om altijd reuring in het gebouw te houden. Het gebruik van het gebouw heeft over het hele jaar verschillende activiteiten maar dit zal door de weeks ook anders zijn dan in het weekend en overdag een andere functie vervullen dan bijvoorbeeld na schooltijd of in de avond. Dit gebruik en de gebruikers zullen gedurende de dag en gedurende het jaar verwisselen en het gebouw op hun eigen manier gebruiken.

Het gebruik van de verschillende zalen is ook flexibel, bijvoorbeeld de opstelling van het Dee and Charles Wyly theatre is eenvoudig aan te passen voor een groot aantal mogelijkheden, de National Sawdust in Amerika is bijvoorbeeld een zaal waar de vloer kan worden omgevormd tot podium welk op verschillende plekken kan worden verhoogd.

Testen, testen en nog eens testen

Om begrip te krijgen van de afmetingen en de ervaring in de ruimte wil ik veel gebruik gaan maken van maquettes. Omdat de belangrijkste ruimte in deze opgave de zaal is ga ik beginnen met het ontwerpen van de grote zaal. Door vanuit de ruimte te beginnen en hier de verschillende concepten op te testen zal dit evalueren tot de perfecte zaal voor deze opgave op deze locatie.

Vanuit deze zaal moet het totale gebouw gaan groeien tot het muziekhuis voor Hoogmade. Op deze manier kan vanuit de kleine details worden nagedacht over het gehele ontwerp. De details bepalen uiteindelijk de kwaliteit van het gebouw en hoelang deze mee gaat.

De ontwerpogave

Een multifunctioneel cultuurgebouw voor muziek.
Een plek waar alle generaties gebruik van willen maken voor het kennis maken, ervaren, leren, spelen en delen van muziek.

Een Cultuurpodium wordt op verschillende manieren gebruikt maar belangrijk is het ervaren van de muziek die op het podium wordt gemaakt. Een zaal moet het gevoel van de artiesten op het podium over kunnen brengen op het publiek, of er nu een band optreedt of de schoolmusical wordt gespeeld. Het ervaren van het podium en het geluid staat centraal bij het maken van deze zaal. Een onderdeel van het ontwerp zal dus heel technische worden voor het ontwikkelen van een akoestisch goede zaal met een goede beleving van het podium. Een multifunctionele zaal voor diverse optredens en een divers publiek.

De toegankelijkheid van het gebouw wordt erg belangrijk voor het bestaan van dit cultuurpodium. De locatie is in het centrum van Hoogmade, een dorpje met ongeveer 1700 inwoners, naast de lokale basisschool. De basisschool is opgeleverd in 2018 en is in tweelagen gebouwd ten opzichten van de één laagse oude school die op dezelfde locatie stond. Hierdoor is er een plot vrijgekomen welke er nu verwaarloosd bijligt. Dit is een perfecte locatie om een muziekhuis te maken, hierbij kan natuurlijk worden samengewerkt met de school in diverse lessen en ruimte voor optredens en bijeenkomsten. Kinderen die meer willen leren dan de basislessen kunnen ook muziekles nemen in het muziekhuis. Dit is natuurlijk niet alleen voor kinderen beschikbaar.

Naast les locatie moet er ook de mogelijkheid zijn om met bands of groepen te oefenen, repeteren of een Jamsessie te houden. Dit samen met een plek om een klein optreden te geven biedt dit de mogelijkheid voor Talentontwikkeling en een plek voor de fanfare maar ook een ontsnapping aan de fanfare mogelijk te maken.

Beoogde resultaat

Het uiteindelijke resultaat zal een ontwerp zijn van:

- Een cultuurgebouw voor muziek.
- Een plek waar verschillende generaties gebruik van willen maken voor het kennis maken met en ervaren, leren, spelen en delen van muziek.
- Een kwalitatief hoge ruimte voor het beleven van de muziek en de optredens op basis van akoestiek, podium ervaring en faciliteiten.
- Een toegankelijk gebouw dat verworteld met- en passend is op de locatie waardoor deze cultureel duurzaam wordt.
- Een locatie waar altijd reuring is, het jaar door verschillende activiteiten worden georganiseerd en waar wekelijks en dagelijks verschillende mensen gebruik van maken.

Beoordelingscriteria

Het afstudeerproject dient specifiek beoordeeld te worden op de volgende aspecten:

- Een efficiënte organisatie van voor- en backstage
- Multifunctioneel gebruik van het gebouw
- een locatie waar altijd reuring is, een locatie die het jaar door wekelijks en dagelijks wordt gebruikt door verschillende gebruikers.
- Het gebouw verworteld is met- en passend op de locatie waardoor het cultureel duurzaam is.

Proces

Als leidraad voor het proces benoem ik de volgende fases:

- Fase 1: Opgave, 1e Peiling
- Fase 2: Concept, 2e Peiling
- Fase 3: Ontwerp, 3e Peiling
- Fase 4: Uitwerking, Groen licht
- Fase 5: Plantoelichting, Slotbijeenkomst

Opbouw van het dorp

Op de afbeelding hier naast is de opbouw van het dorp te zien. De donkere gebouwen zijn zoals in de legenda te zien als eerst gebouwd. Zo is te zien dat langs de kerkstraat, de doorlopende weg door het dorp langs het water, de eerste weg was waar een aantal gebouwen aan gelegen waren en waar uit het dorp is ontstaan. Daarna is vanaf het Noordeinde, de weg vanaf de brug door naar boven, het dorp steeds met een weiland breedte gegroeid.

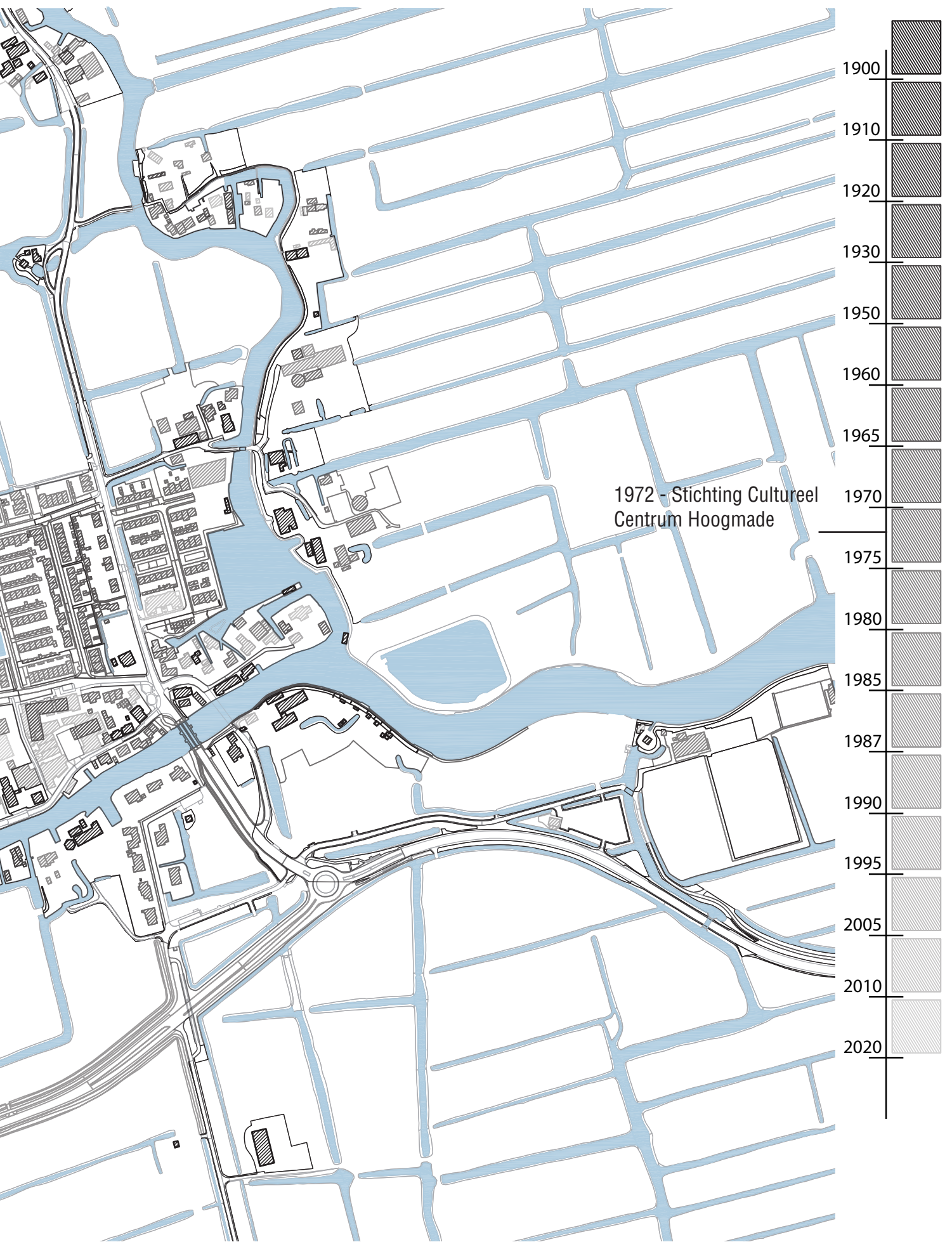
Om dit in getallen uit te drukken was in 1840 het inwoners aantal ongeveer 300 inwoners in Hoogmade. dat aantal was omstreeks 1900 nog slechts met ongeveer 100 toegenomen. in 1960 was het aantal inwoners gegroeid tot ongeveer 1000 en omstreeks 1970 telde Hoogmade zo'n 1300 inwoners.

Voor deze tijd was de mannelijke bevolking op de boerderij aan het werk en zorgden hierbij zelf voor alle eerste levensbehoeften. De vrouwen hadden bijna zonder uitzondering hun taak in het huishouden en bedrijf. Het leven in het dorp ging zo zijn gang en veel kinderen traden in de voetsporen van hun ouders. Door deze gesloten gemeenschap en het karakter van het werk van de inwoners worden weinig experimenten ondernomen en beperkt het onderwijs zich tot slechts een aantal jaren lagere school, waar men het lezen, schrijven en rekenen beperkt onder de knie krijgt. ze leefde in een toestand, die je zou kunnen betitelen met de uitdrukking onderontwikkeld.

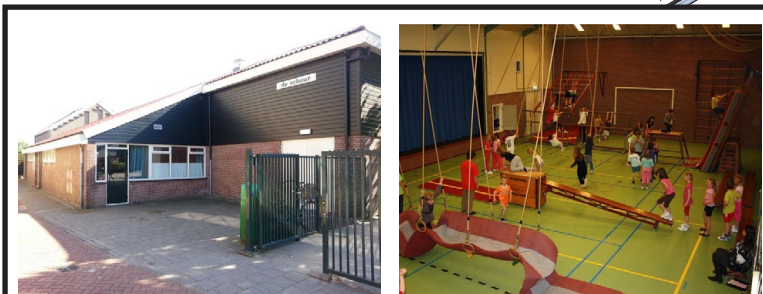
Het was niet overdreven te zeggen, dat Hoogmade, juist door zijn specifieke verleden in cultureel opzicht een bepaalde achterstand had opgelopen. Daarom was in die jaren een vraag om een cultuurgebouw en is in 1972 de stichting Cultureel Centrum Hoogmade opgericht. In deze tijd was het dorp ook minder werkzaam in het eigen dorp en meer afhankelijk van inkomen van buitenaf.

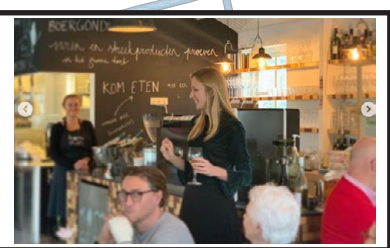
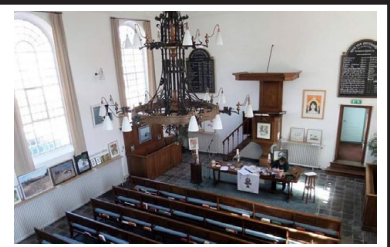
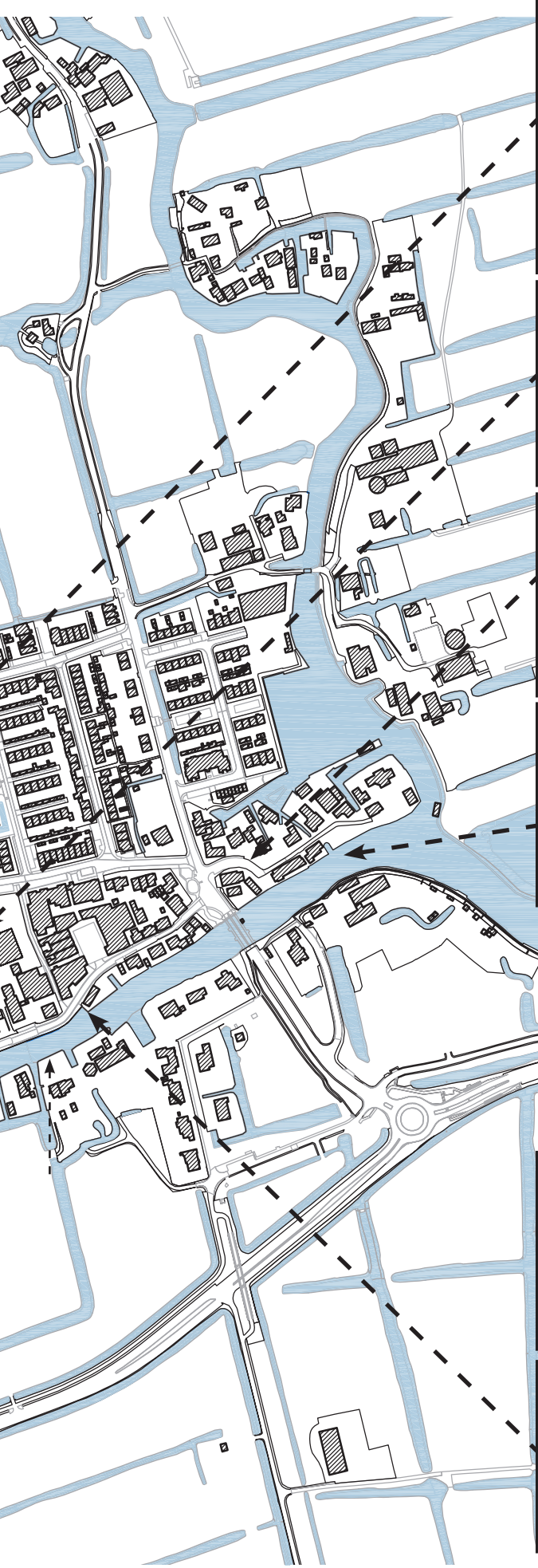
Op de volgende pagina's is te zien welke culturele gebouwen er nu aanwezig zijn in het dorp en welke activiteiten hier worden georganiseerd. Hier is ook te zien dat de meeste culturele gebouwen zich bij elkaar bevinden in het centrum van het dorp.

Culturele locaties

NKJB:

- U2 tribute band okt.
- Dire straits tribute band mrt
- Dijk tribute band okt
- Golden earing tribute band mrt
- Simpel minds + REM tribute band feb
- Fleetwood Mac tribute band okt
- Komen Lopen mrt

Zomerspelen (1 weekend)

aug

- Swingo
- Avond spel
- Kinder disco
- Open podium
- Disco

Maxima Comité (koningsdag - weekend)

- 65+ Diner buffet
- Pop Quiz
- Optreden DHH (Fanfare)
- DJ
- Prijs kaarten (klaverjassen)
- Optredens

Zolderkolder (2 weekenden)

mei - nov

- Toneel voorstelling (3 voorstellingen)
  - vrijdag avond - 125 pers.
  - zaterdag middag - 50 pers.
  - zaterdag avond - 100 pers.

StiWo

- Klaverjassen
- Jeu de Boules
- Biljarten
- Schilderen

DHH

- 8 verschillende optredens (binnen en buiten)
- Repetitie

Dorpsraad Hoogmade

- Vergaderingen
- Bijeenkomsten
- Presentaties
- debatten

School

- Eind Musical
- Bijeenkomsten (sinterklaas, etc.)

Sportverenigingen

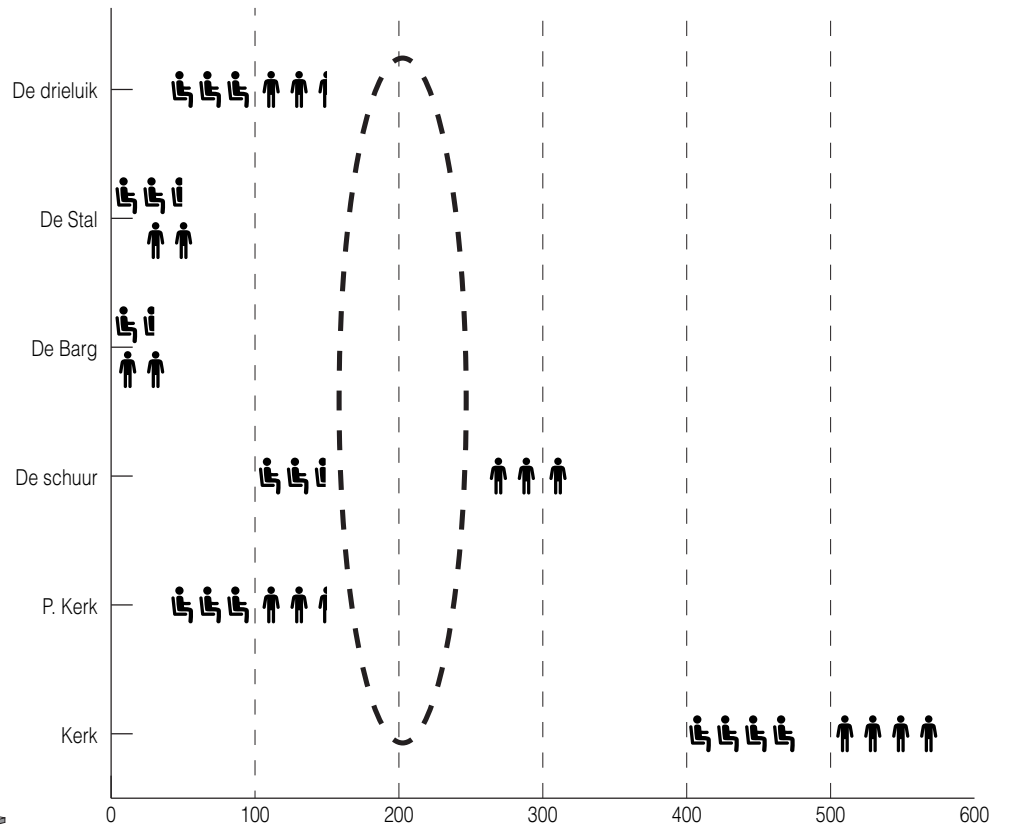
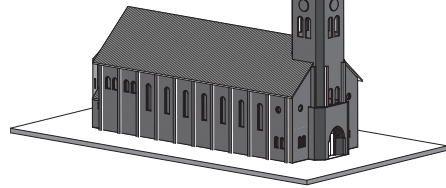
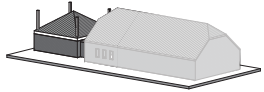
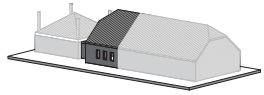
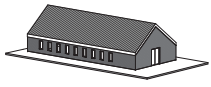
- MMO (voetbal/handbal)
- TV Hoogmade (tennis)
- Roeivereniging het Sloep Weesje
- HSV de Eindsprint (vissen)
- DIO Gym- en Trimvereniging
- Ijsclub Hoogmade

CCH

- Schuur
- Stal
- Barg
- Drieluik

Horeca

- Kom Eten (restaurant)
- de Kromme Does (restaurant - bar)
- Bifi bar (niet commercieel)

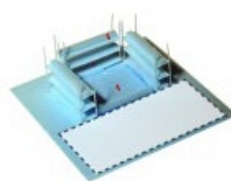

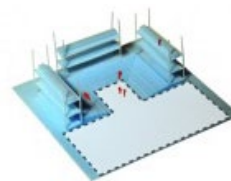
Referentie onderzoek

Dit onderzoek brengt in kaart welke verschillende type zalen er zijn voldoen aan de huidige regelgeving en gebruik maken van de techniek en de faciliteiten die er nu zijn met de huidige kennis.

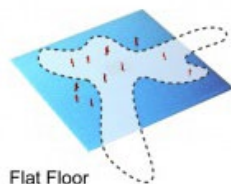
Aan de hand van verschillende referenties zijn ook de routing naar en de connectie met de zaal, het materiaal gebruik en het multifunctioneel gebruik van de ruimtes onderzocht.

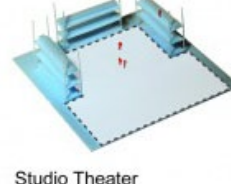
Proscenium

Thrust

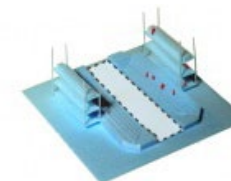
Flat Floor

Studio Theater

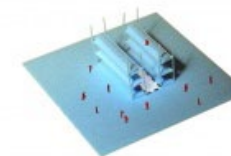
Arena

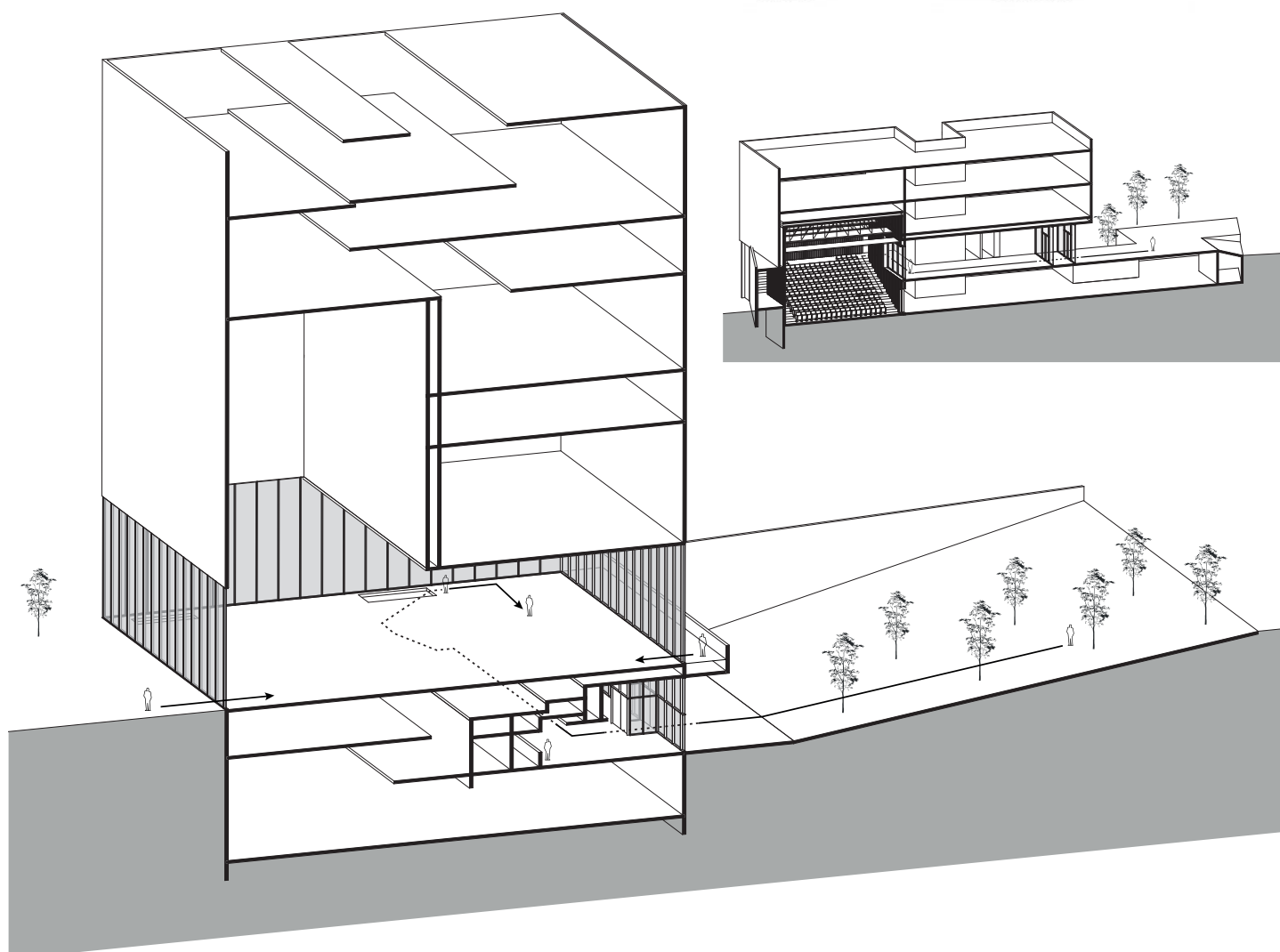
Traverse

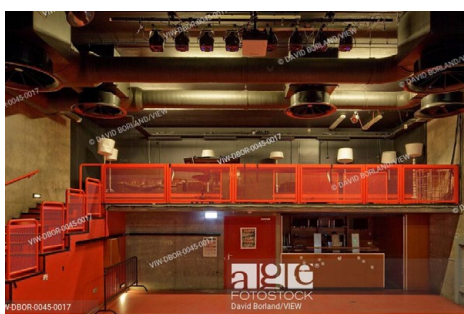
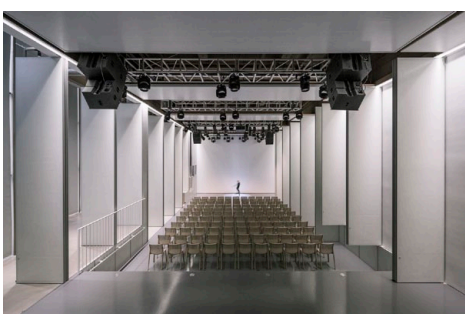
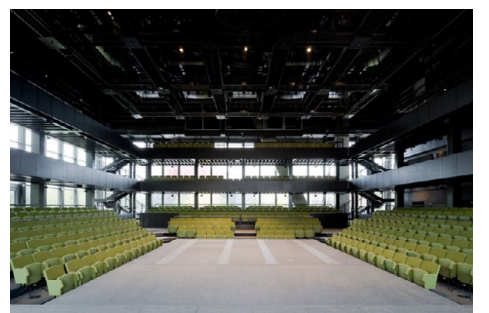
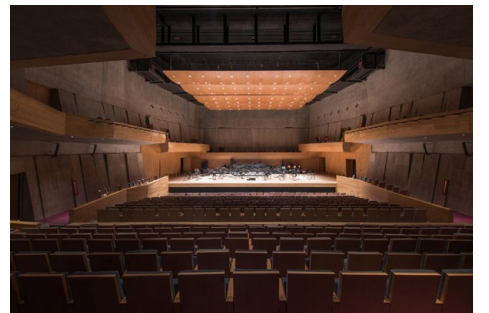
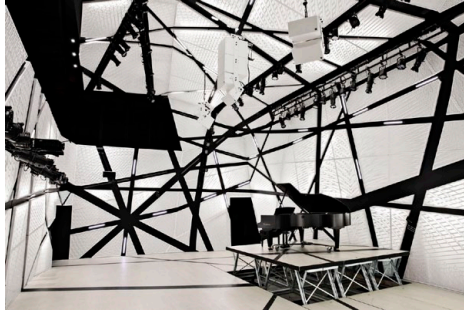

Bipolar

Sandwich

Buitenzijde

Na de brand van 4 november 2019 is het kerkgebouw gehavend achtergebleven. De dak en de hoge groene toren zijn verdwenen uit het dorp gezicht. De icoon van het dorp is ontdaan van zijn koperen spits.

De metselwerk schil van het gebouw is blijven staan maar vanaf de buitenzijde is te zien wat de brand voor geweld heeft aangericht. Door het ontbreken van het dak en de ramen is een doorkijk naar binnen mogelijk. De ruw en afgebrokelde wanden blootgesteld en van de glas in loot ramen zijn er nog enkele stijljes zichtbaar in de opening.

Entree

Bij de binnenkomst is de ruwheid van het overgebleven gebouw goed te merken. De geur van rook hangt in de lucht, de brandvlekken en het afgebrokkelde stucwerk in de hal vertellen een groot gedeelte van het verhaal.

Als je hier door heen kijkt is de grootheid van de kerkruimte nog niet vergaan. alsof de grote deuren naar de volgende ruimte openstaan wordt je ontvangen in de hoofdruimte van de kerk. Recht voor je het altaar met hiernaast nog de overblijfselen van de Jozef en maria kapel.

Binnenruimte

Dit was erg indrukwekkend als je hier echt binnen staat. De ruwe afbrokkelende muren, de lege vloer, overgebleven stalen verbindingen en wat resten van de Maria en Jozef kapel.

Terwijl veel is verdwenen is nog wel altijd de grootsheid van de ruimte aanwezig als je naar binnen loopt door de toren en direct zicht hebt op het altaar. De nissen waar schilderijen hingen van de kruisiging zijn nu alleen nog een nis in ander metselwerk.

De betonnenvloeren zijn verbazingwekkend niet aangetast. De tegels liggen nog ter plaatsen van de looppaden en waar de banken stonden was en iets verhoogde houten vloer geplaatst. deze heeft de betonnen vloer beschermd waardoor de vloer en de fundering nog geheel in takt is geblaven.

Relikwieën

Een aantal religieuze en belangrijke elementen van de kerk zijn nog gedeeltelijk bewaard gebleven of in ieder geval nog aanwezig. Het Tabernakel welke nog grotendeels heel is omdat deze onder de metselwerk koepel staat. Op de Jozef en Mariakapellen zijn wel enige brokstukken van het dak gevallen waardoor deze grotendeel beschadigd zijn geraakt.

Twee kerkklokken zijn uit de toren gevallen, de grootste klok is gescheurd, de kleine klok is redelijk gespaard gebleven en de laatste lijkt nog in takt in de toren te hangen.

Het kruis wat vroegen hoog boven het dorp op de toren stond ligt nu samen met de haan van de angelustoren in het midden van de kerkvloer ter illustratie van de vergane toren.

Stabilisatie

Door het vervallen van het dak en de verbinding en stabiliteit die deze bracht aan de wanden is er nu een nieuwe staalconstructie aangebracht om de lange hoge wanden van de kerk te stabiliseren.

Tussen de brand en het moment van het plaatsen is er een zware storm geweest welke de wanden ook heeft laten staan. Maar voor de veiligheid begrijp ik goed dat deze wanden gestabiliseerd moesten worden.

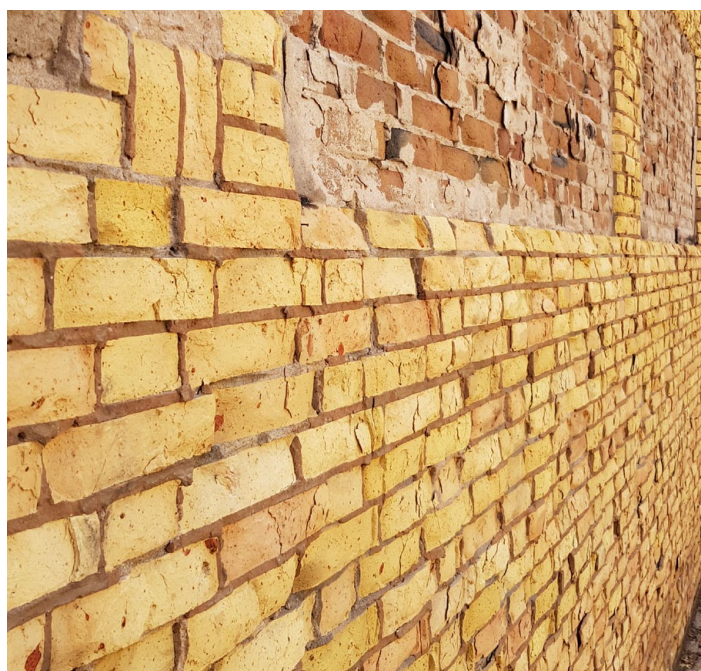

Materialen

Het metselwerk, natuursteen en hout heeft er in het verleden heel anders uitgezien. Het metselwerk wat voorheen heel strak was is nu afgeschilferd en ruw, de hitte het de buitenste laag van het metselwerk af laten barsten. Hierdoor blijft een veel ruwer en roder metselwerk over waar nogsteeds delen vanaf te pakken zijn.

Het zelfde is gebeurd met de natuursteen elementen welke in het gebouw zijn verwerkt. Het voorheen grijze gefrijnde natuursteen heeft zijn buitenste laag verloren en toont nu als een rodiges steen waar de meeste details van verloren zijn gegaan.

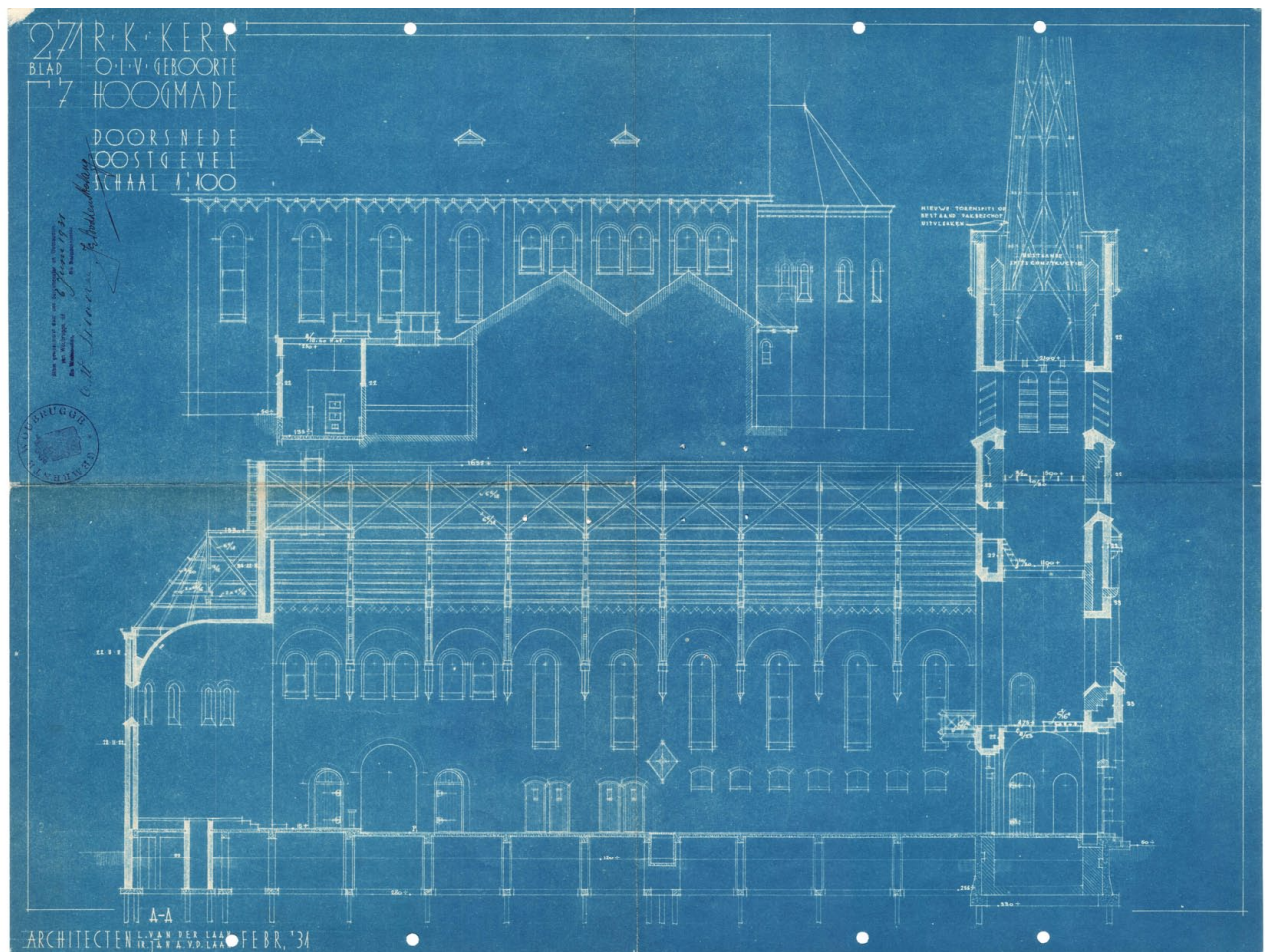
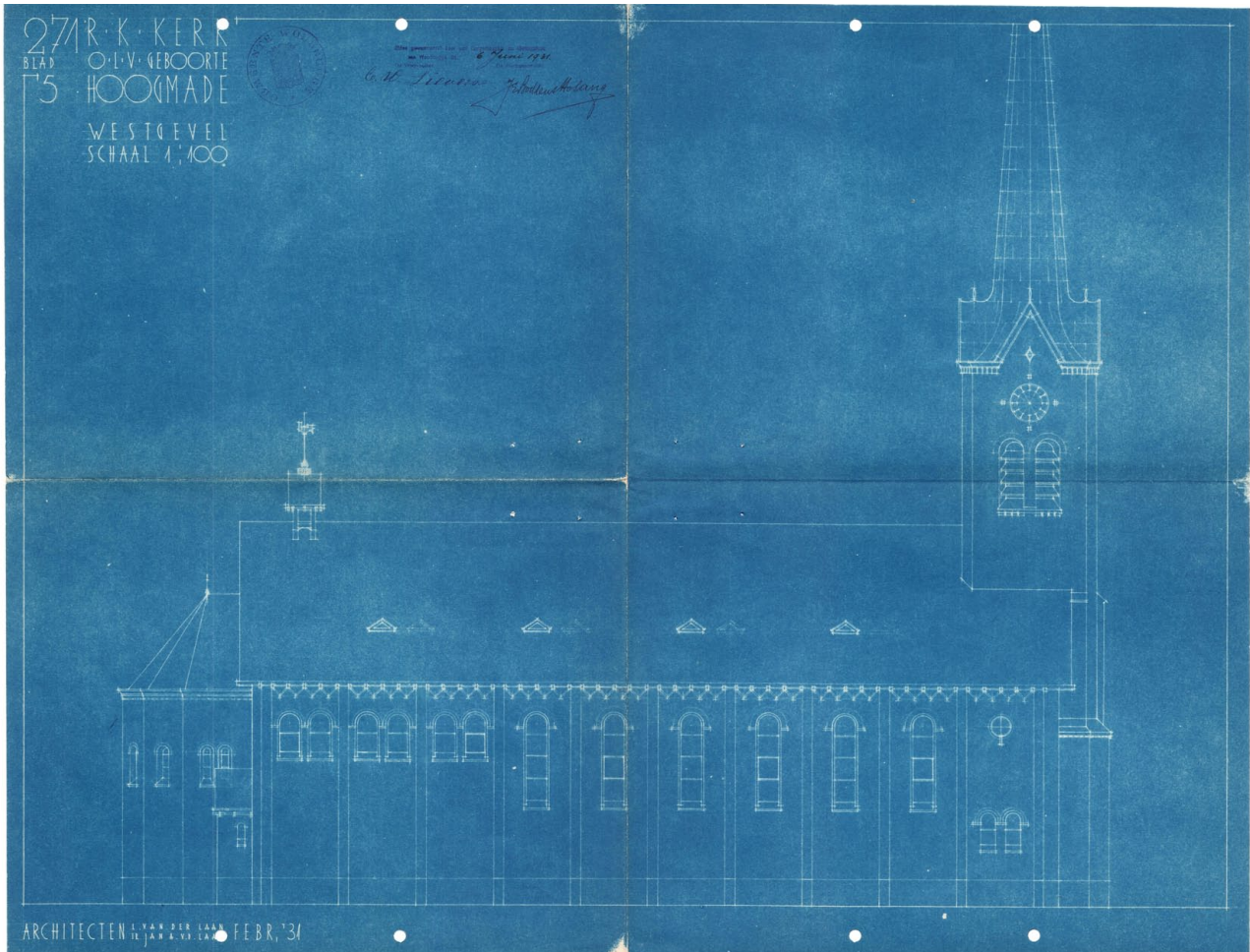
Het meeste houtwerk is verloren gegaan met de brand. Op een aantal plakken steekt nog een balk uit samen met zijn stalen verbindingen, hier is ook te zien hoeveel van het hout is weggebrand door de ruimte tussen het hout en het staal.

Oude kerk

In de blauwdrukken is te zien dat de toren niet uit een gedeelte bestaat maar zich er nog een toren in bevindt. In 1923 is de oude kerk ingestort maar de toren is blijven staan. Deze gotische kerk met een middenschip en zijbeuken heeft helaas niet lang bestaan maar leeft nog altijd door aan de binnenzijde van de toren.

Toren in de toren

Na de brand is de oude toren op verschillende plekken weer zichtbaar geworden. Aan de buitenzijde is te zien dat de metselwerk punten van de toren achter het bestaande metselwerk schuil zitten.

Van vlak naast de toren is te zien dat de nieuwe toren er omheen is gebouwd en pas volledig wordt op het moment dat deze boven het dak uit zou komen.

In de toren zijn nog het oude dichtgemetselde ronde raam te zien en zijn bij verschillende openingen de spitsbogen veranderd in ronde bogen. Hier was het metselwerk daarna weggevoerd door een stuclaag welke nu gedeeltelijk is verdwenen.

Conclusie

De Kerk is verwoest door de brand op 4 november 2019. Wat hier van is overgebleven zijn vooral de metselwerk wanden van de kerkzaal en de toren. Naast de structuur zijn ook een aantal belangrijke elementen gedeeltelijk bewaard gebleven zoals het tabernakel en de twee kapellen.

De bestaande structuur is met staal gestabiliseerd om te voorkomen dat de wanden niet instorten en de veiligheid van iedereen in en om de structuur te beveiligen.

De ruwe en gehavende structuur laat zijn littekens zien maar behoudt zijn grootsheid en karakter aan de binnenzijde. Vanaf de buitenzijde blijft de toren een missende link in de omgeving. Het herkenningspunt wat van veraf te zien was en een icoon voor het dorp.

De binnenzijde toont nu zijn ruige karakter en heeft nog een heel leven voor zich. De eerste laag van het metselwerk is er grotendeels vanaf gesprongen net zoals de eerste laag en de scherpe hoeken van de verschillende natuursteen elementen. Van de houten spanten zijn alleen wat verkoolde resten over samen met de stalen verbindingen van de balken.

De brand heeft veel van de kerk verwoest maar heeft ook weer een verhaal zichtbaar gemaakt. Op verschillende plekken zijn de details van de oude toren weer zichtbaar. Al deze details zaten verstopt onder de nieuw gebouwde toren. Om het hele verhaal in zijn eerlijkheid te laten zien en niet weer de gebeurtenissen te verstoppen wordt de bestaande structuur met rust gelaten.

De nieuw te bouwen ruimtes zullen geen verbinding maken met de bestaande structuur en maar door zijn vorm de frictie tussen het bestaanden en het nieuwe opzoeken en deze beide versterken.

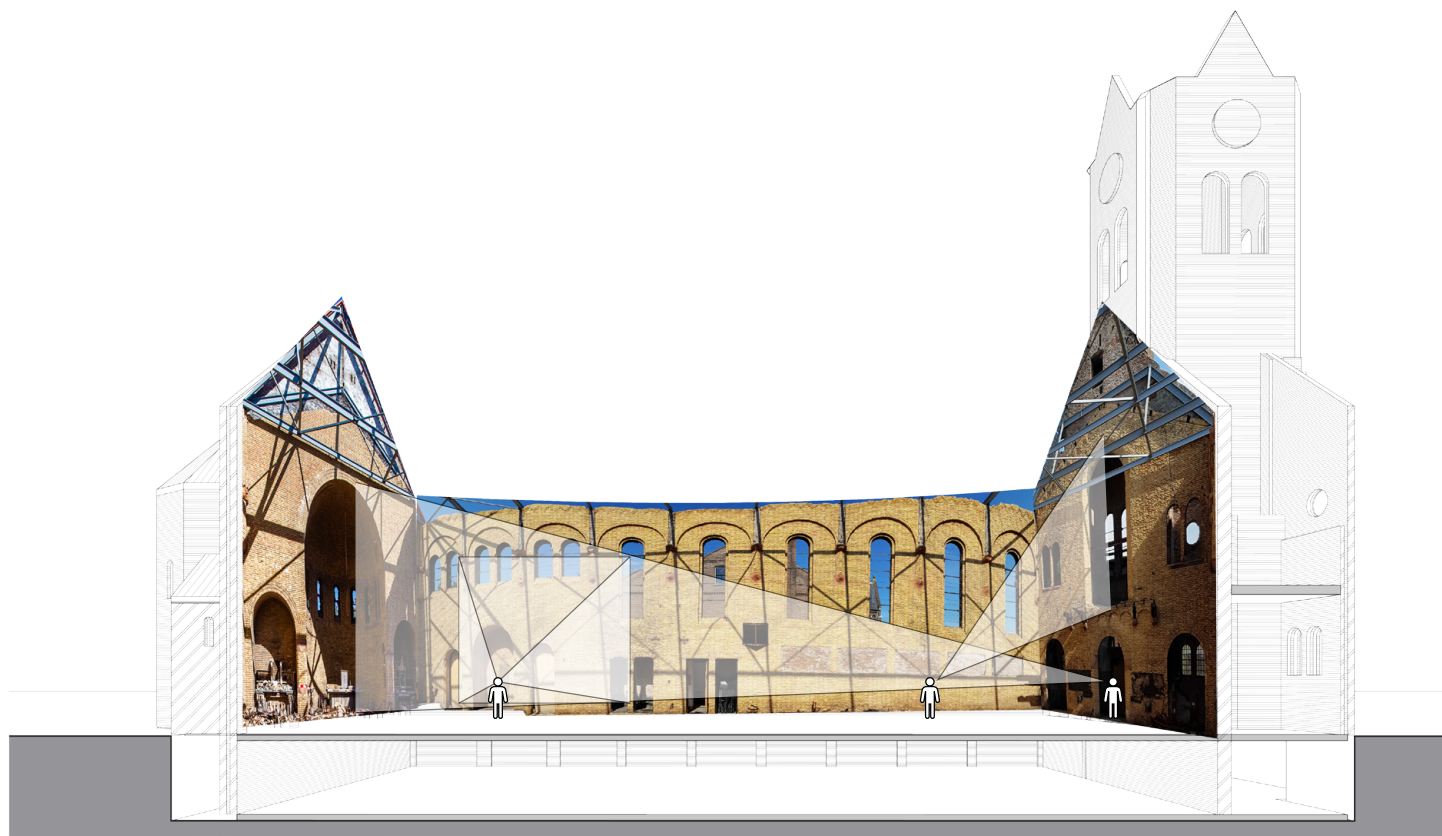

Concept en voorwaarden

Door de vondst van de oude kerk toren in de toren is ook het concept van de nieuwbouw duidelijk geworden. Het box in box concept zal de bestaande situatie versterken en een zelfde soort nieuwe toevoeging doen als de toren in de toren.

Dit concept kan worden gemaakt onder voorwaarden dat de belangrijke zichtlijnen zoals deze er in de bestaande situatie ook zijn bewaard blijven of door zijn toepassing een connectie krijgt met het nieuwe volume.

Om tot een nieuw volume te komen is een volume studie uitgevoerd. Van de bestaande situatie is 1:100 maquette gemaakt waar vele verschillende varianten zijn getest. De inverse 1:2 variant van de kerk zelf is verder uitgewerkt in de verbeeldingen. Hier is de aan een schakeling van ruimtes te zien die wordt gecreëerd door het toegepaste volume.

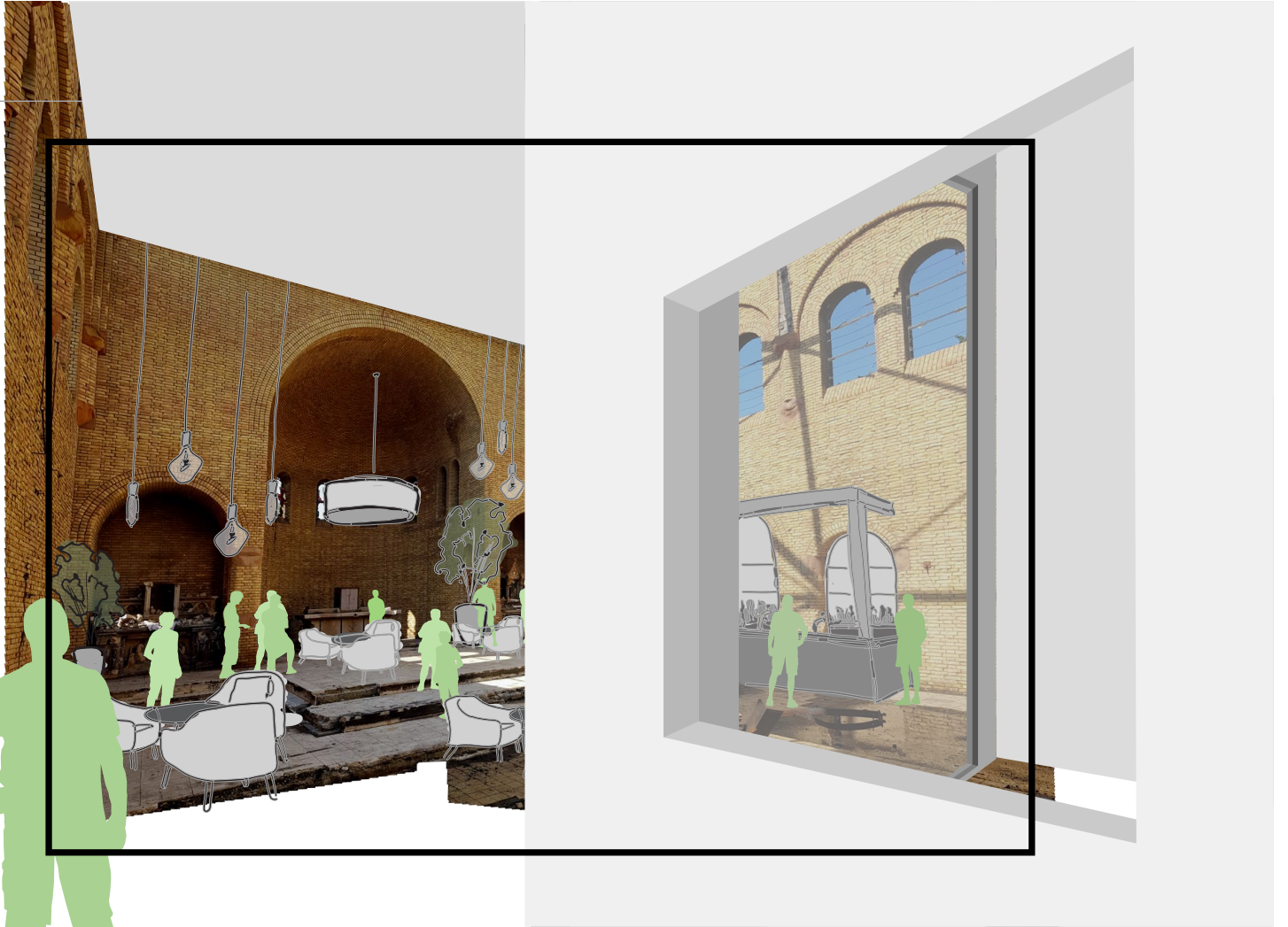

Verbinding

De Kerk was lang het hart van het dorp, een plek van samenhang, samenkomst en geloof. Toen de kerk afbranden is deze functie verloren gegaan en is er een Ruïne overgebleven. Door deze overgebleven structuur een nieuw leven in te blazen wordt opnieuw een plek gemaakt voor de hele omgeving om samen te komen en het leven met elkaar te delen.

Om de verbinding met het dorp te verbeteren worden er extra loopbruggen in de omgeving geplaatst. Deze bruggen zijn zo gepositioneerd dat er looproutes langs en naar het gebouw lopen. Zo is ook een directe verbinding tussen de basisschool en het cultuurgebouw gemaakt zodat kinderen en ouders na school gemakkelijk de oversteek kunnen maken naar bijvoorbeeld een muzieklus.

In de bruggen zijn ook de materialen toegepast die op en om het cultuurgebouw zijn gebruikt, door de herkenbare materialen wordt een eenheid gevormd in het gehele gebied en de drempel verlaagd om binnen te stappen. Dit zelfde gebeurt door het overschaalde dak wat is toegepast. De kap steekt door over de buitenruimte voor de oude kerk en maakt hier een dorpsplein. Dit plein waar verschillende activiteiten georganiseerd kunnen worden geeft een geborgenheid aan de plek en het gevoel dat de omgeving en het gebouw in elkaar overlopen.

De Toegankelijkheid en zichtbaarheid zijn belangrijk voor een gebouw waar de deuren altijd openstaan voor de gehele omgeving. Door het verliezen van de torenspits is een icoon van de omgeving verloren gegaan en is alhoewel hij nog wel zichtbaar is toch zijn aantrekkingskracht verloren. Door de toren een nieuw einde te geven en deze af te maken met een uitkijktplatform krijgt deze zijn allure weer terug. Naast het zicht op het gebouw kan door deze toevoeging ook vanaf het gebouw de gehele omgeving worden beschouwd. Zo wordt de verbinding van beide zijden tot stand gebracht van de omgeving naar het gebouw en van het gebouw naar de gehele omgeving met een uitzicht van 360 graden.

Materialen

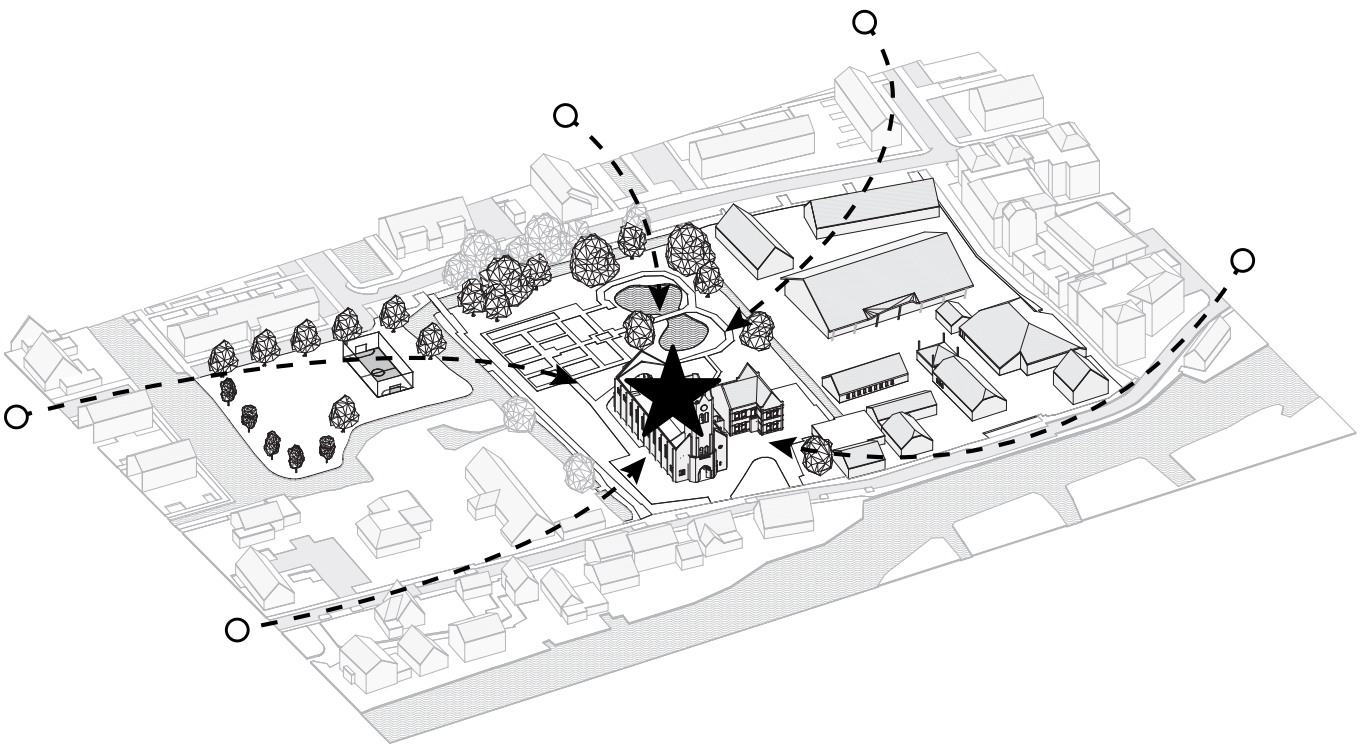
Van het bestaand gebouw zijn van het afgebrande deel alleen de metselwerk wanden overgebleven. De houten dakconstructie en de toren spits zijn verloren gegaan bij de brand. Het koper van de torenspits is nog wel bewaard gebleven en zal worden gebruikt in de losse elementen zoals de ontvangst balie, de bar en de tribune in de danszaal. Door dit als kunst werk te integreren in het meubilair zal dit een extra koppeling geven met het oude gebouw.

De elementen dit overeind zijn gebleven zijn vooral de metselwerk wanden en de toren. Het metselwerk aan de buitenzijde is veelal in takt gebleven en heeft alleen wat vlekken van de brand waar deze uit de ramen sloeg. voor de binnenruimte is dit een ander geval, het metselwerk is zo heet geworden dat de buitenkant van de stenen zijn af gespat. Dit zelfde geldt voor de hardstenen elementen die in deze wanden zaten verwerkt.

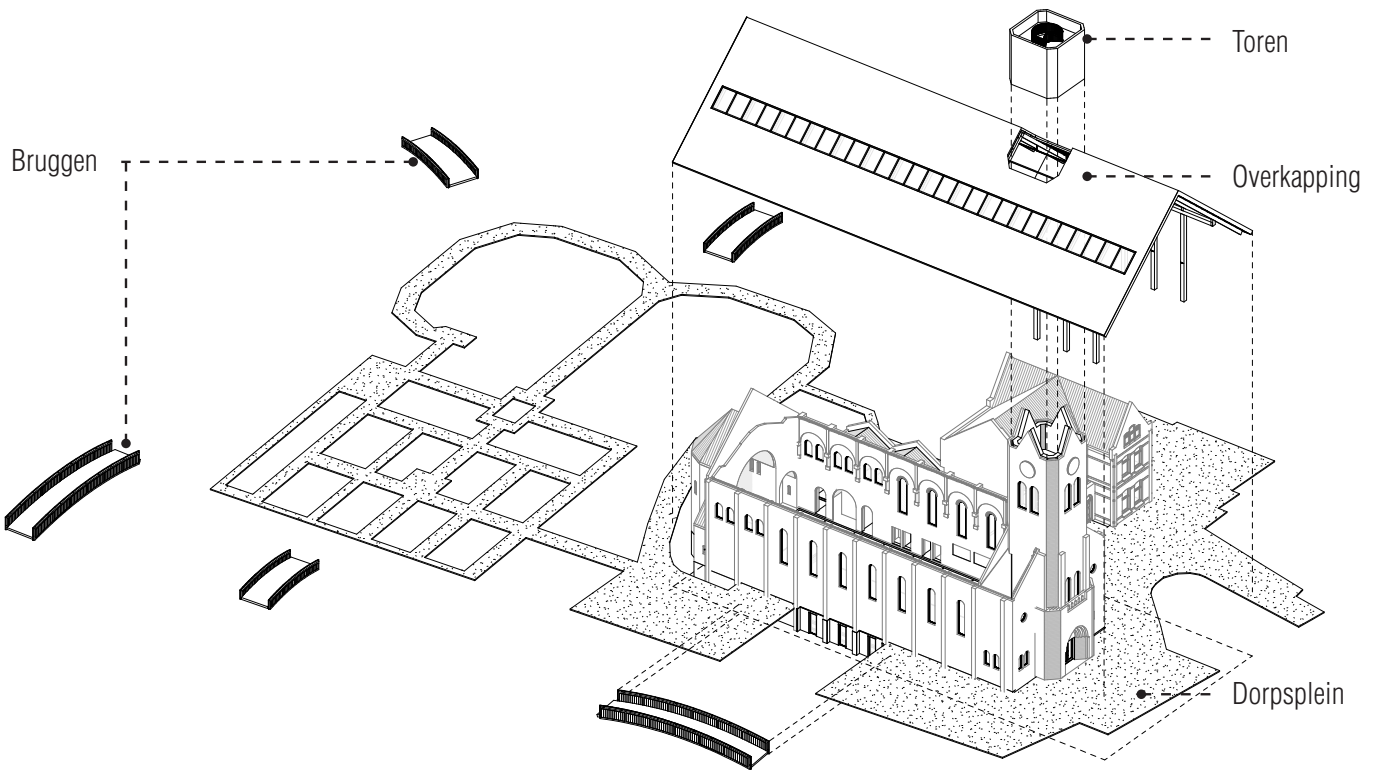
Aan de buitenzijde wordt opnieuw een koper dakbedekking toegepast welke refereert aan de oude groene koperen torenspits. Dit materiaal heeft een duurzame veroudering, wordt steeds grover en groener en gaat jaren mee. Het zal als een glimmend materiaal beginnen en daarna mee groeien in de veroudering van de omgeving.

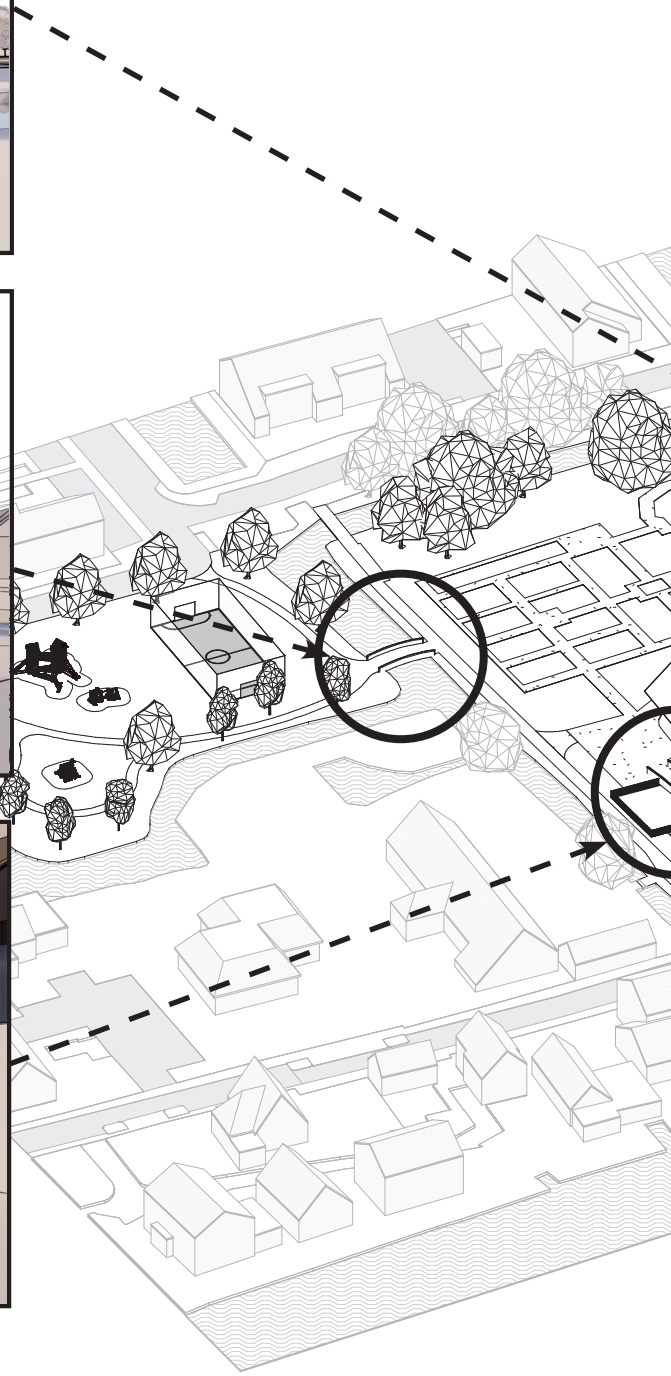
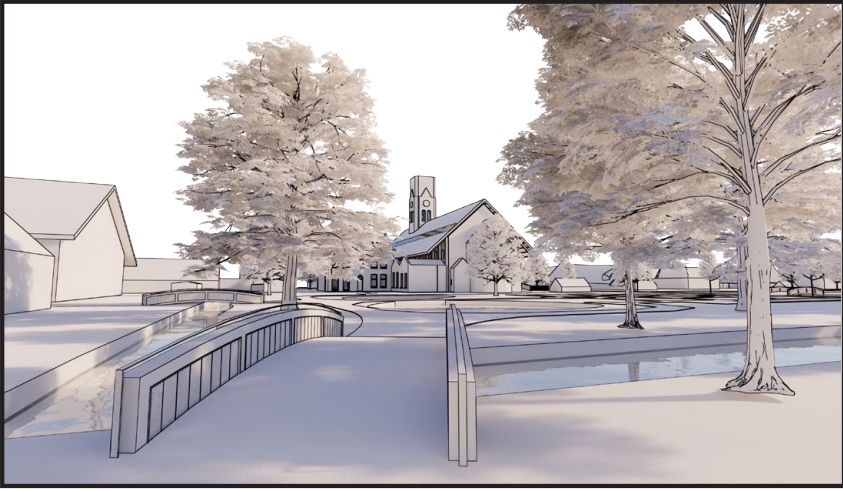
Binnen wordt tegenover de grove metselwerk wanden een strak, zacht en tastbaar hout toegepast in strakke vormen. Het verschil tussen het grove metselwerk en gladde zachte lepen hout zal de twee materialen versterken en verschillende ruimtes zijn eigen karakter geven.

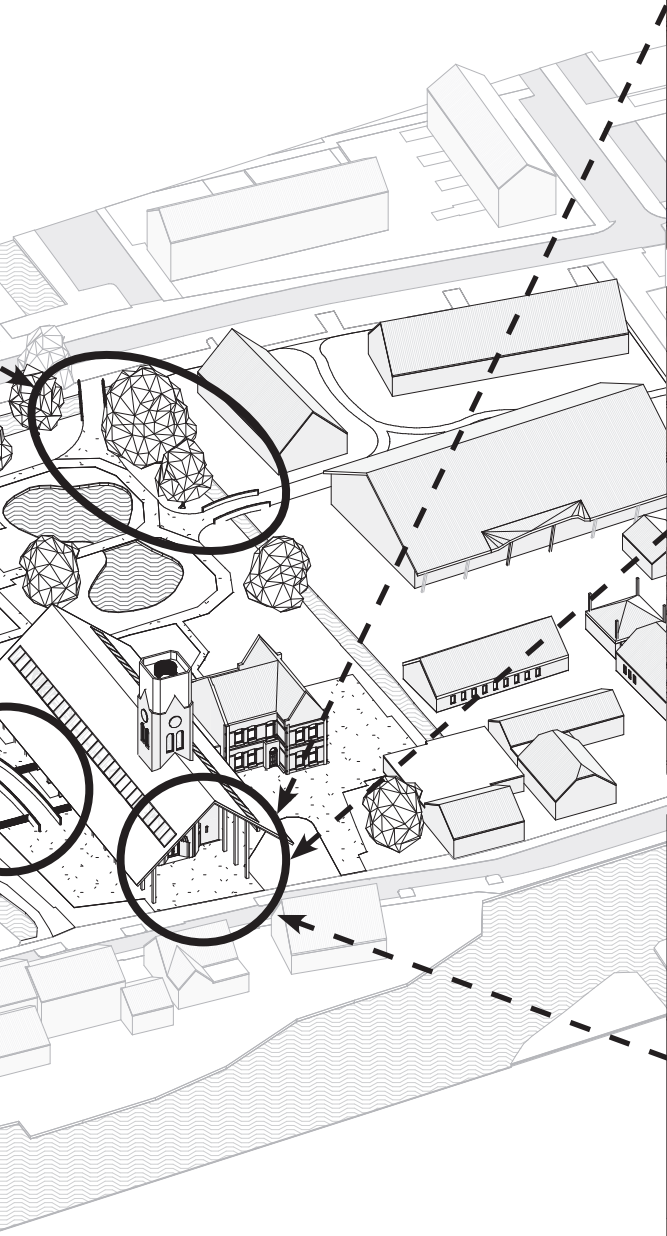

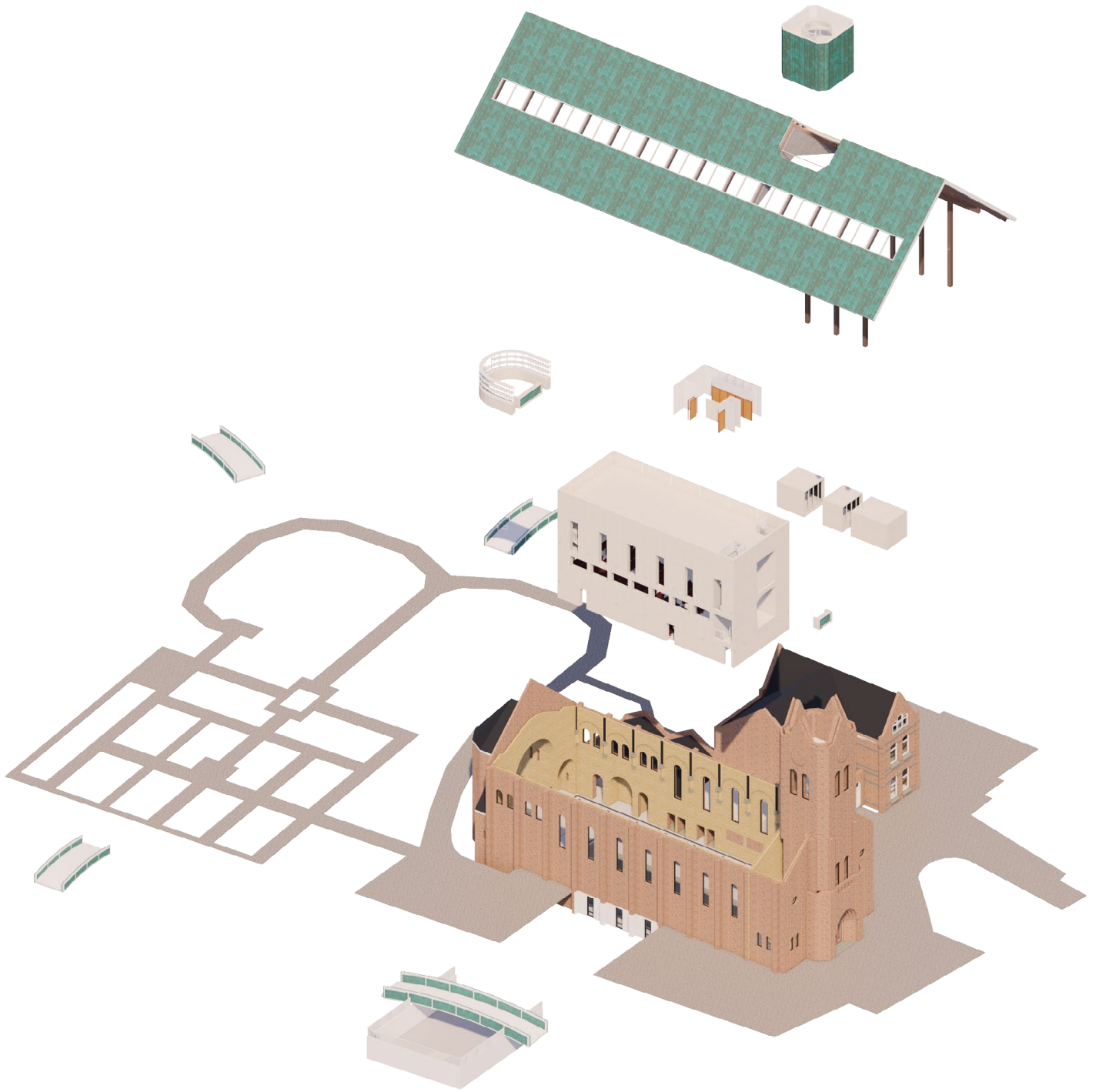

Box in box

Vanuit het onderzoek naar het bestaande gebouw en haar geschiedenis is naar voren gekomen dat de oude toren zich nog in de huidige toren bevindt. Om dit gebouw een nieuwe functie te geven als cultuurgebouw dienen er extra ruimtes gemaakt te worden. Door het idee van de toren in de toren als een box in box concept uit te voeren wordt er een nieuwe laag aan de geschiedenis in het gebouw toegevoegd.

De nieuwe toevoegingen worden zo veel mogelijk vrij gehouden van de bestaande structuur om deze zo veel mogelijk in takt en in het zicht te houden. De theaterbox wordt zo in de ruimte geplaatst dat er aan alle zijden verschillende ruimtes ontstaan. Zo is er een ruime entree welke overloopt in de doorgang naar de foyer, vanuit de foyer kan de theaterbox worden betreden of de bredere multifunctionele ruimte worden genomen om terug te komen bij de entree. Bovenop de theaterzaal bevindt zich nog een danszaal met een verplaatsbare tribune welke ook ruimte heeft voor berging en muziekinstallaties.

Met de plaatsing van de theaterbox is ook rekening gehouden met de belangrijke zichten door de het gebouw en de verbinding tussen bestaand en nieuw. De openingen in de theaterbox zijn zo geplaatst dat bij de entree het doorzicht richting het oude priesterkoor bewaard is gebleven. Tevens zijn er openingen geplaatst in de theaterbox welke de openingen of verbijzonderingen in de bestaande wanden weerspiegelen om de verbinding met de bestaande structuur te versterken. Vanuit het theater kan ook zo de toren in gekeken worden waar de nieuwe trap richting het uitkijkplatform is geplaatst. Deze trap loopt langs de verschillende verbindingen en zichtbare elementen van de twee verschillende torens die in elkaar staan.

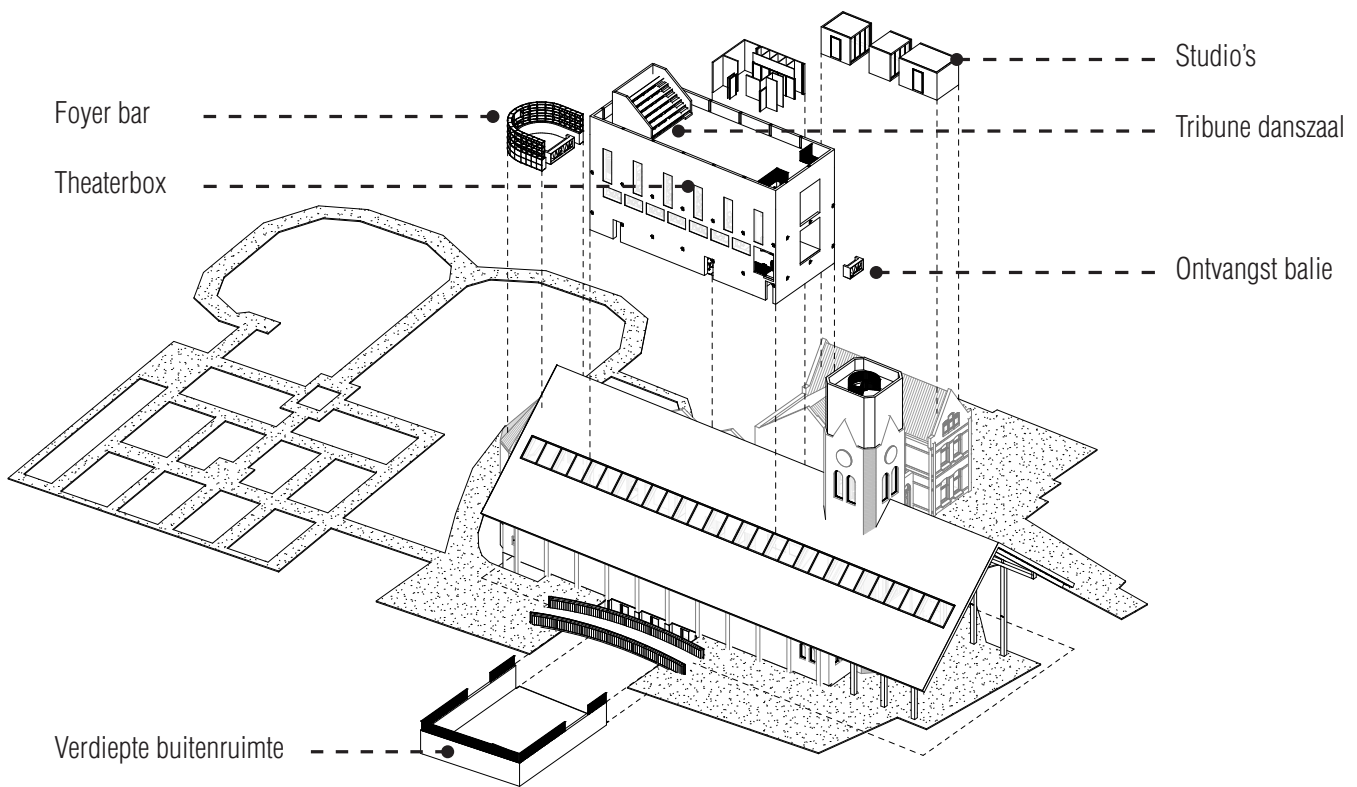
Theaterbox

De theaterbox is multifunctioneel om een zo breed en volledig mogelijke toevoeging te zijn aan het bestaande cultureel centrum van Hoogmade. De vloer van de box is in hoogte verstelbaar en kan op deze manier bijvoorbeeld een theaterzaal huisvesten maar ook een poppodium of een kunstgalerie realiseren. Door de vloer te kunnen verstellen kan een diversiteit aan ruimtes worden gecreëerd in dit ene volume.

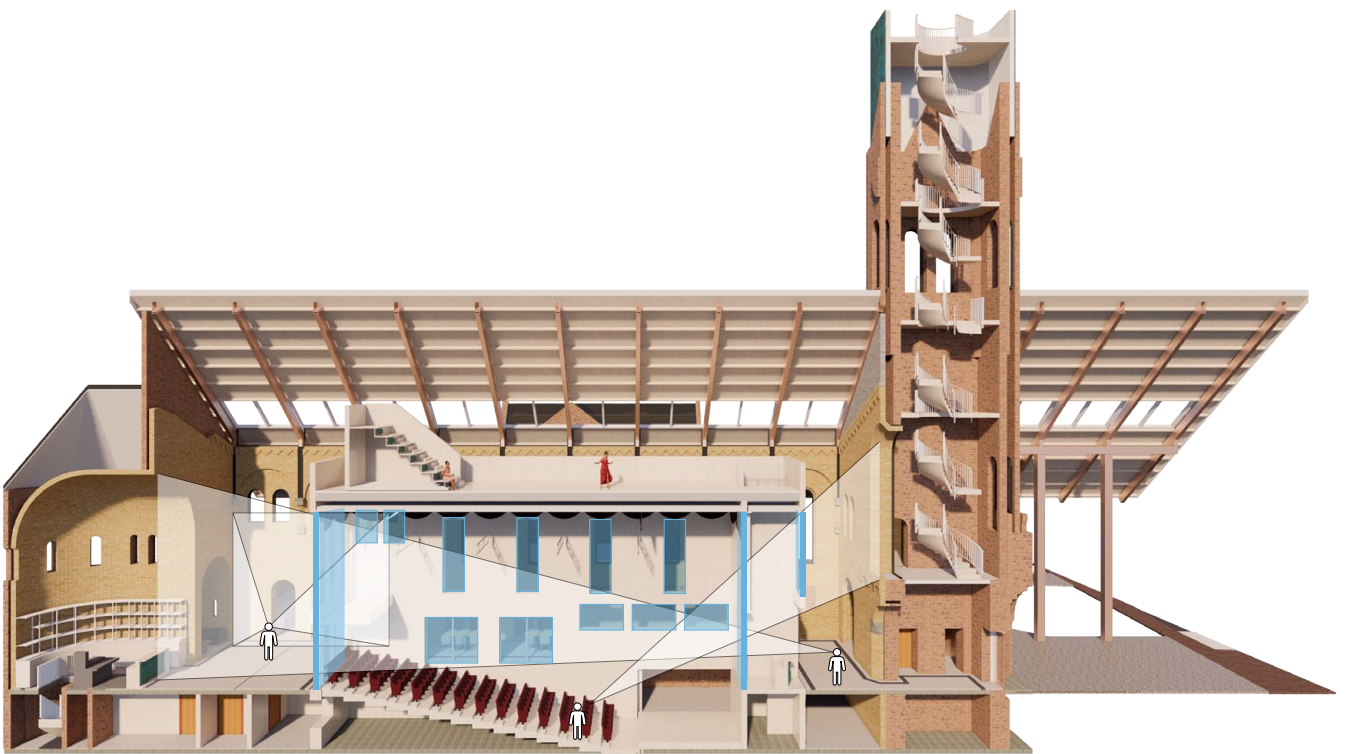
Niet alleen de vloer is aanpasbaar maar zo zijn er ook gordijnen langs de wanden die de zaal kunnen verduisteren of de akoestiek van de ruimte kunnen aanpassen naar de gewenste niveau van reflectie en absorptie. Tevens zijn er beweegbare haken aan het plafond geplaatst om bijvoorbeeld een akoestisch plafond met geluid en verlichting op te hangen of juist de sfeer van de ruimte te veranderen door doeken en kroonluchters te plaatsen.

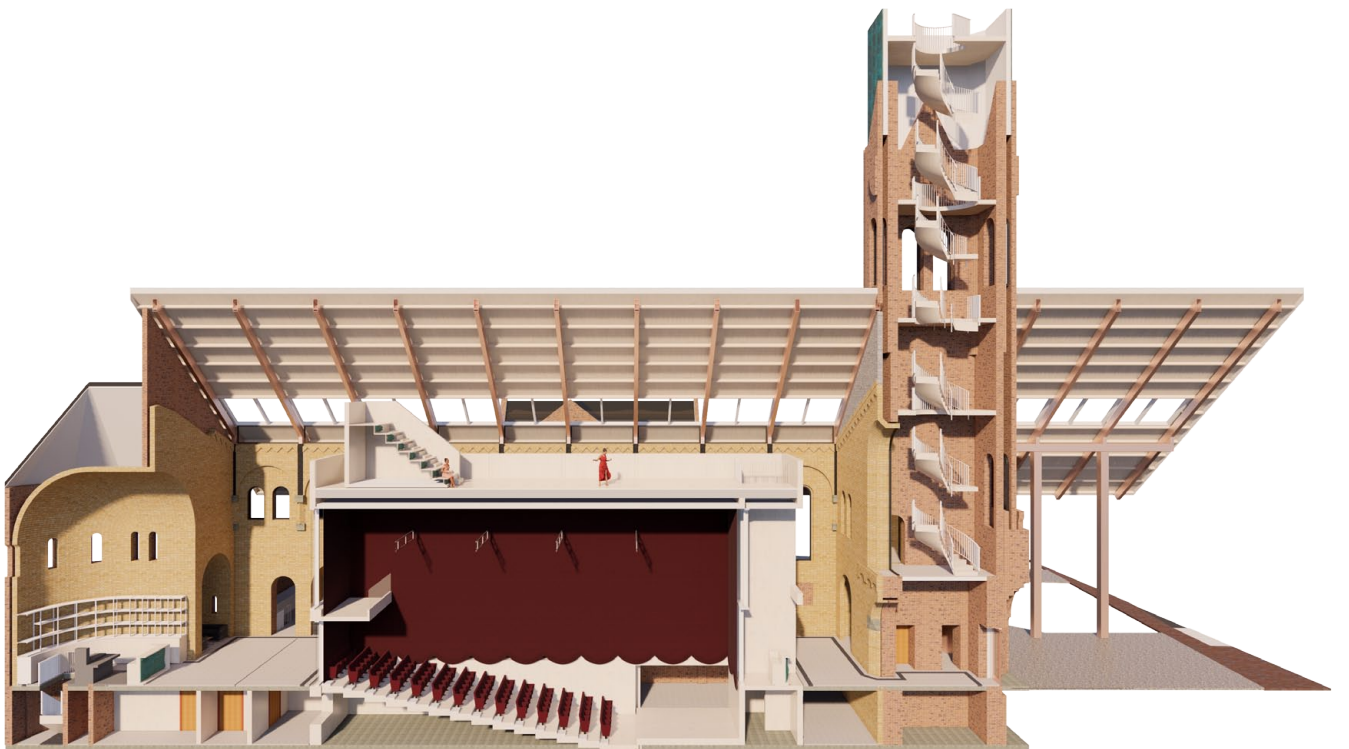
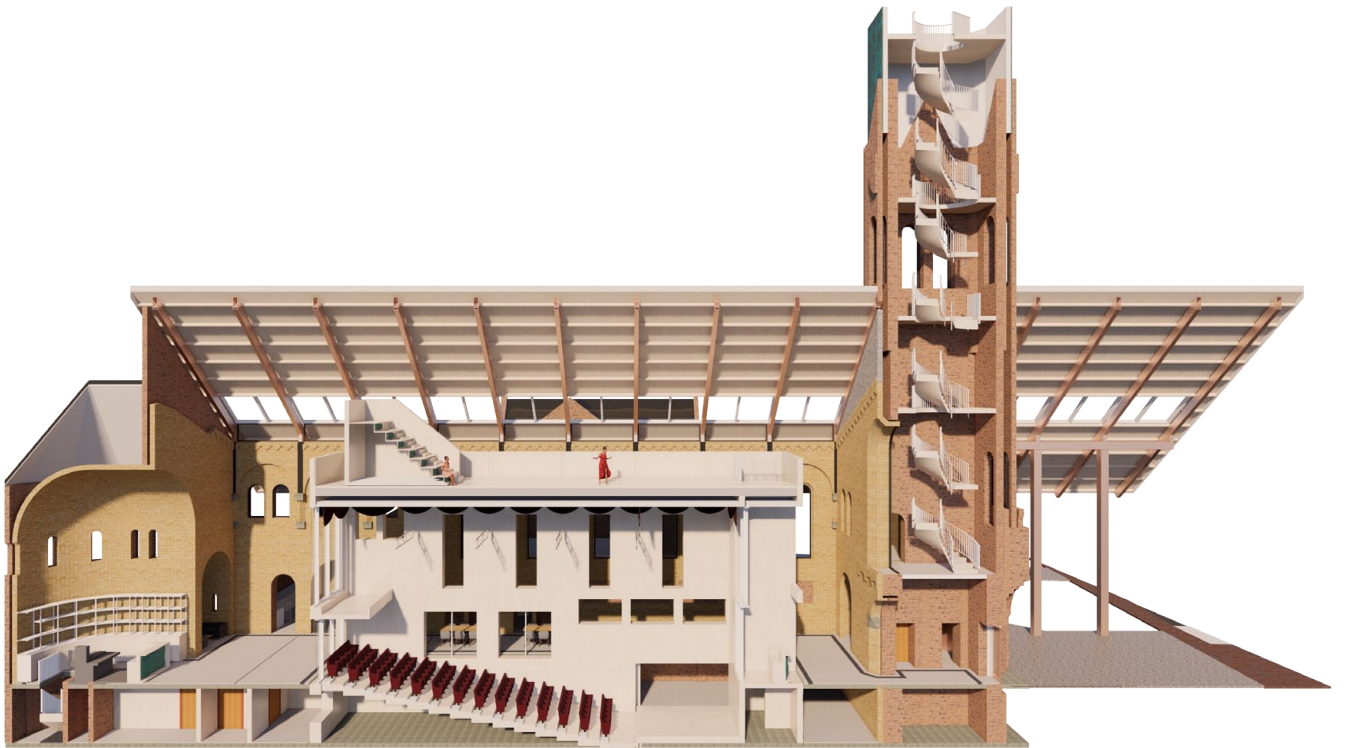
Studio's

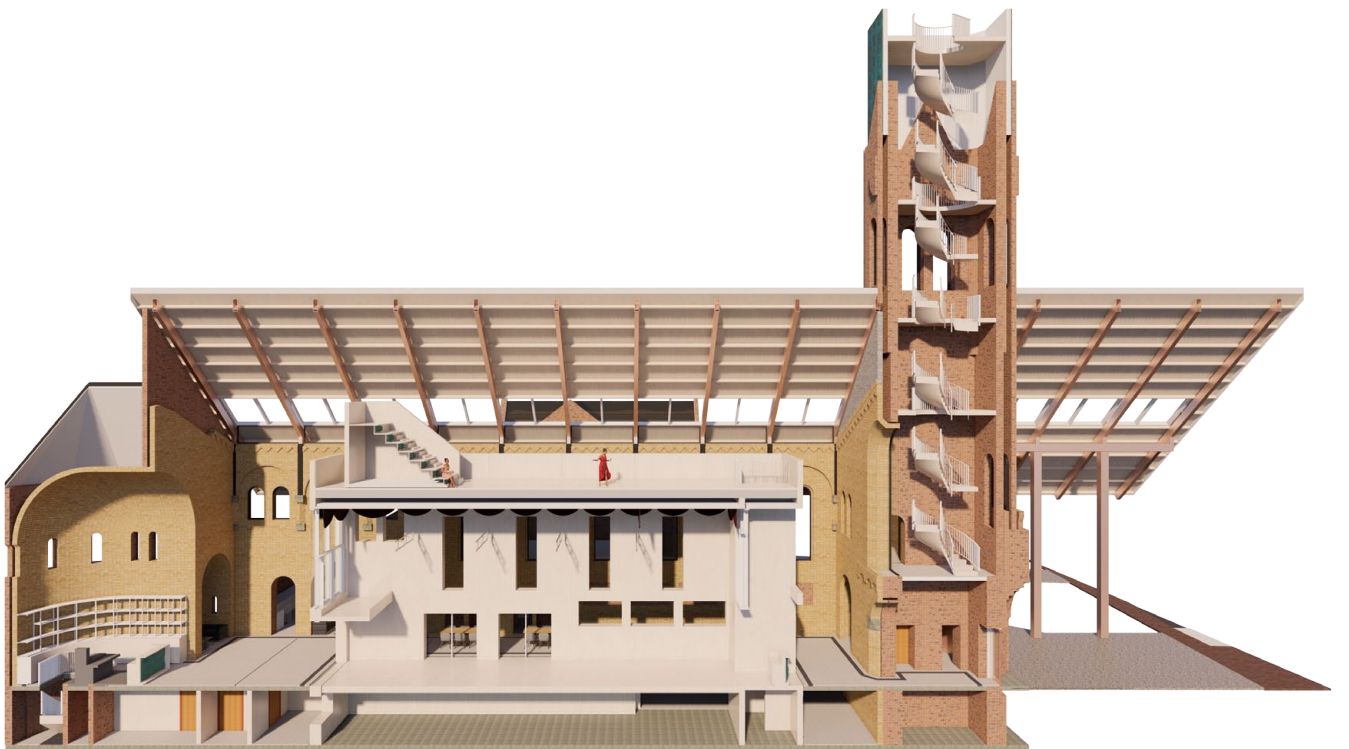
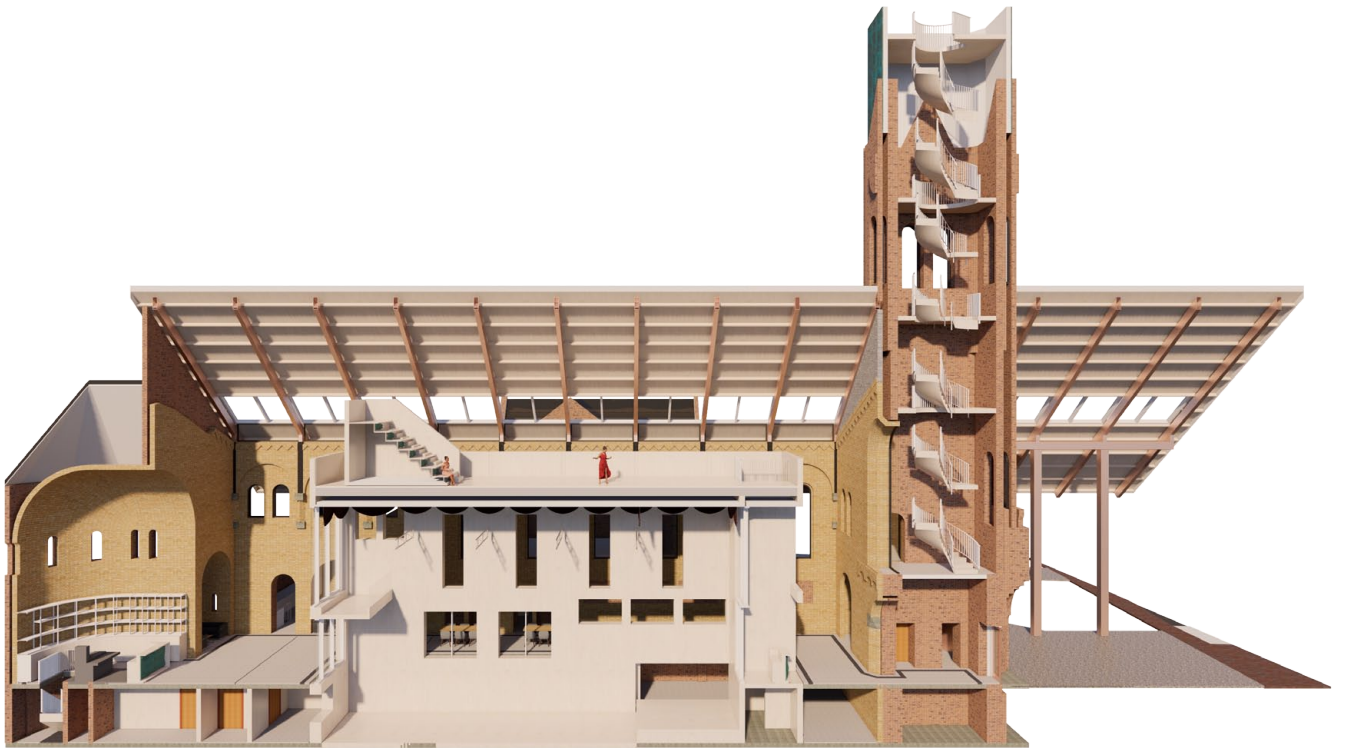
In de pastorie zal veel van de muziekschool worden gehuisvest samen met de ontvangst voor de artiesten en de lounge voor deze beide groepen. De pastorie heeft nog veel oude details van de bouw zoals deze in 1872 zijn gerealiseerd. Om deze te behouden en ook de nieuwe functie van de muziekstudio's te kunnen huisvesten is het concept van de theaterbox overgenomen voor de studio's. In een grote ruimte zijn drie studio's geplaatst welke allemaal een andere afmeting hebben voor de diverse lessen die hier gegeven worden. Zo heeft een studio voor drumles natuurlijk meer ruimte nodig als een voor zangles en het bespelen van de gitaar. Maar dit is niet de enige vorm van afwisseling, het is ook mogelijk de verschillende studio's aan elkaar te koppelen om zo een oefenruimte voor een band te maken of het hele zangkoor te laten oefenen.

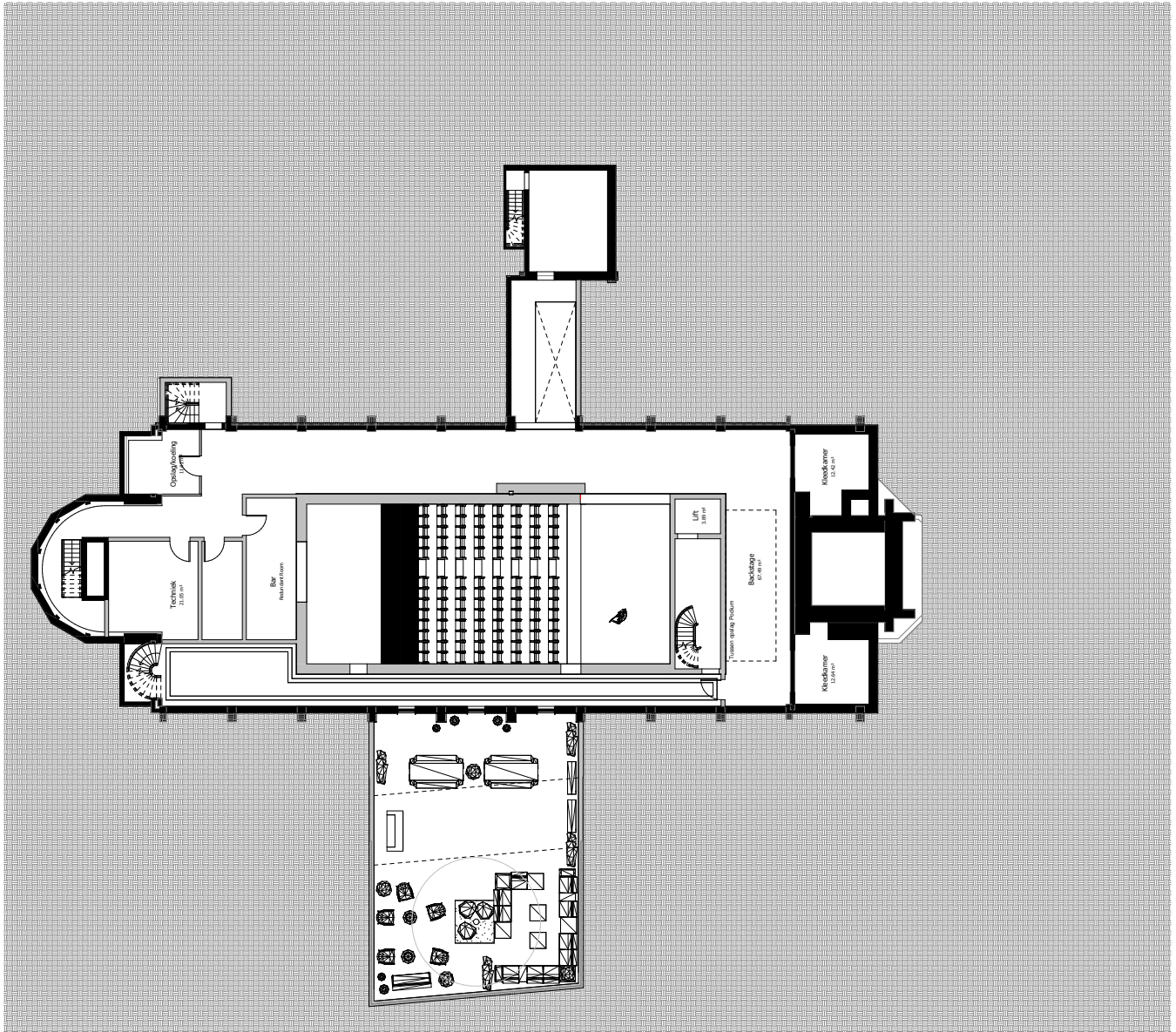

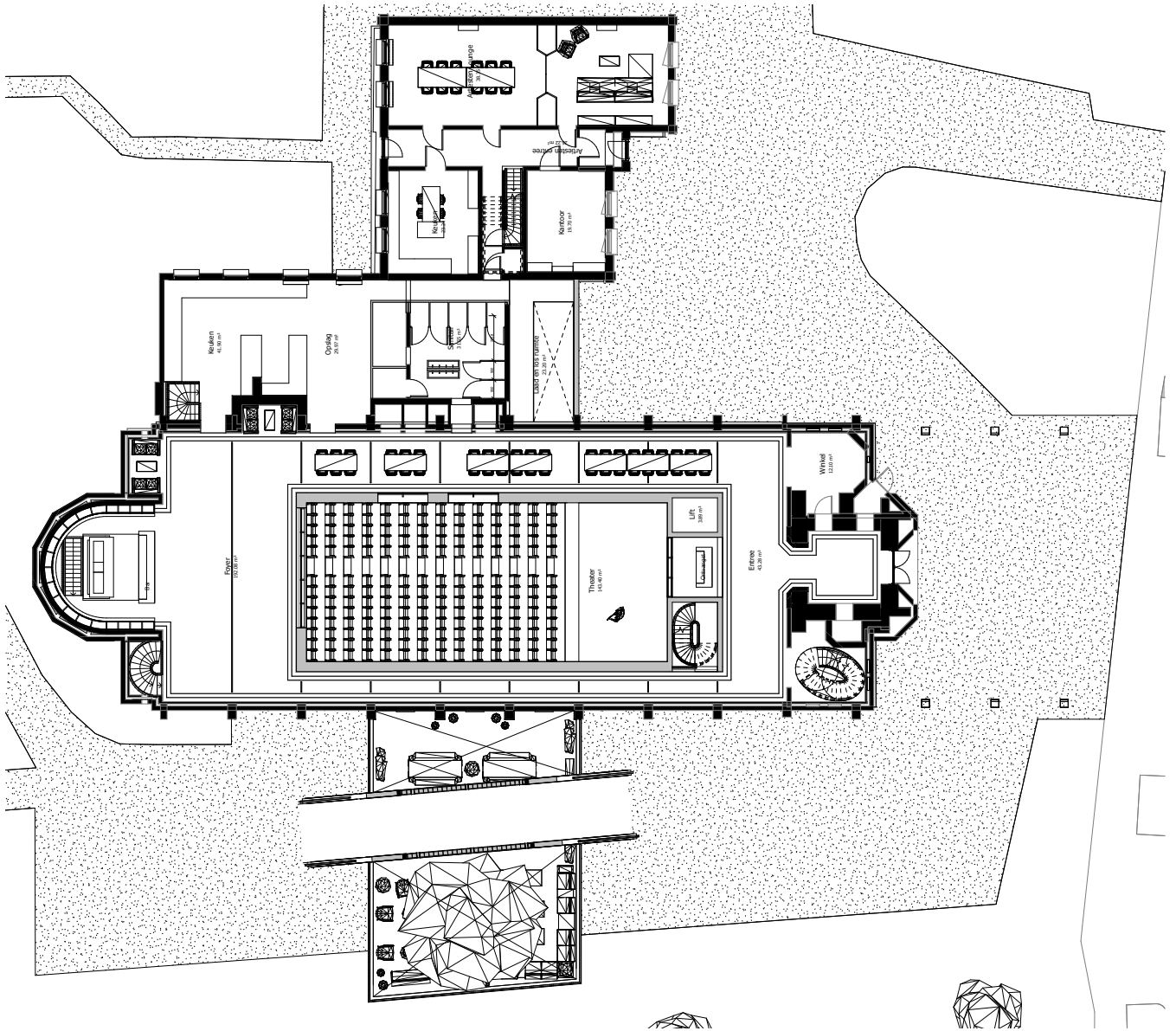

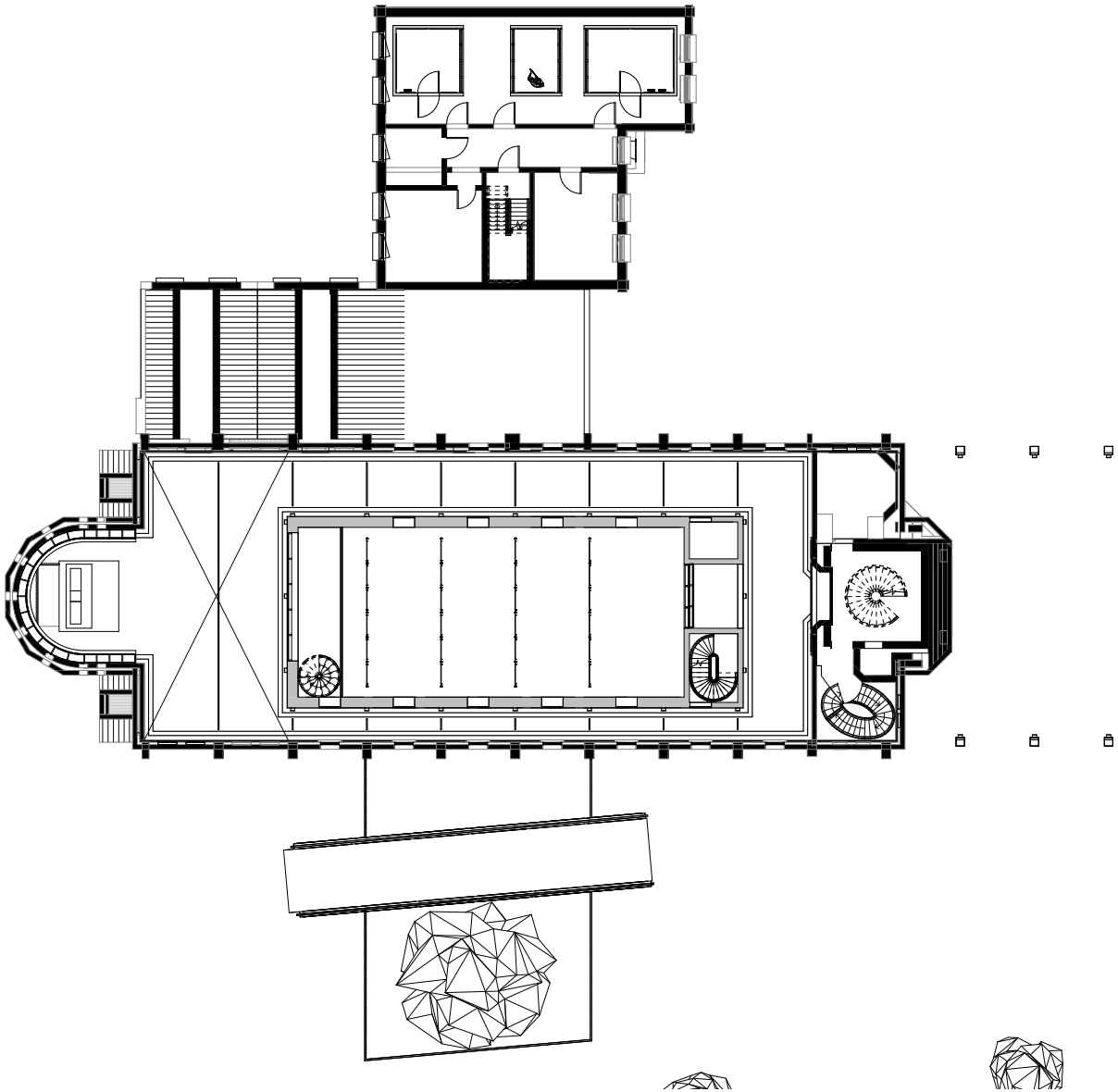

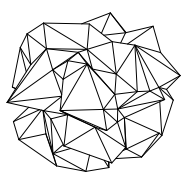
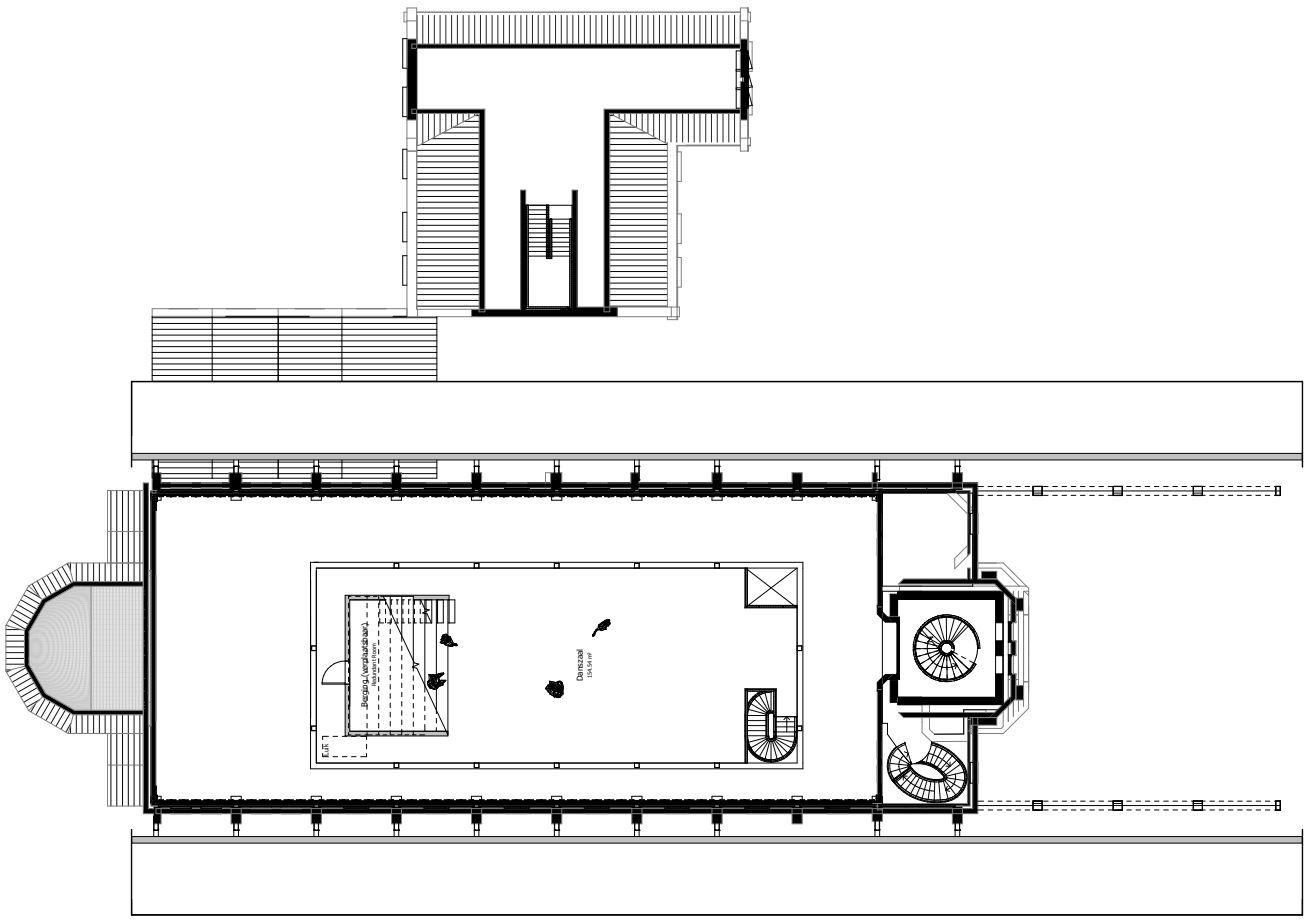

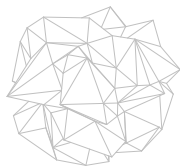
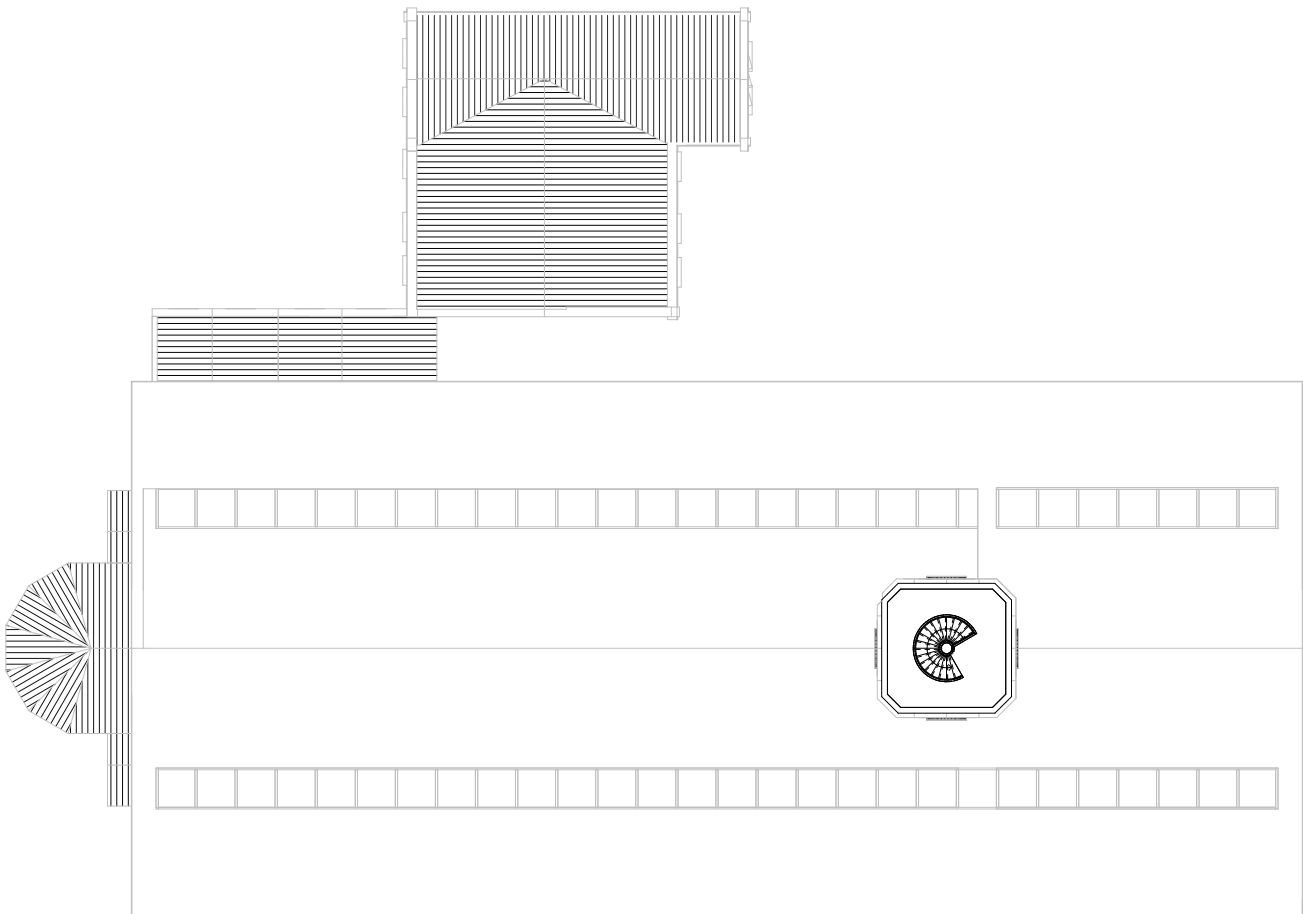

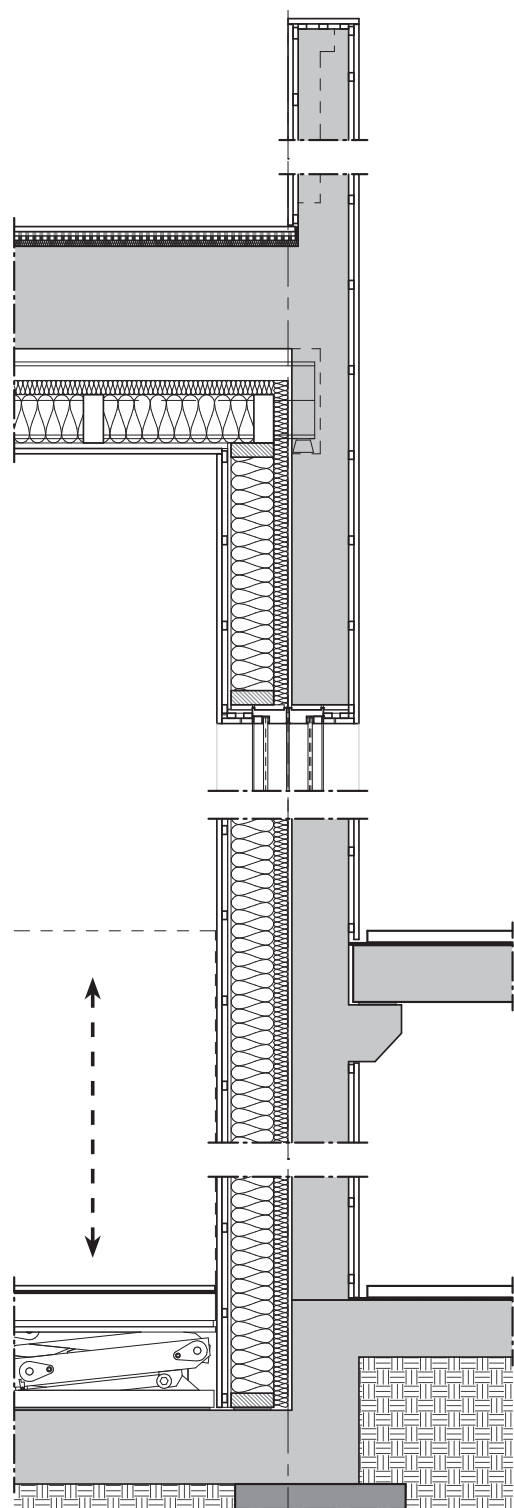
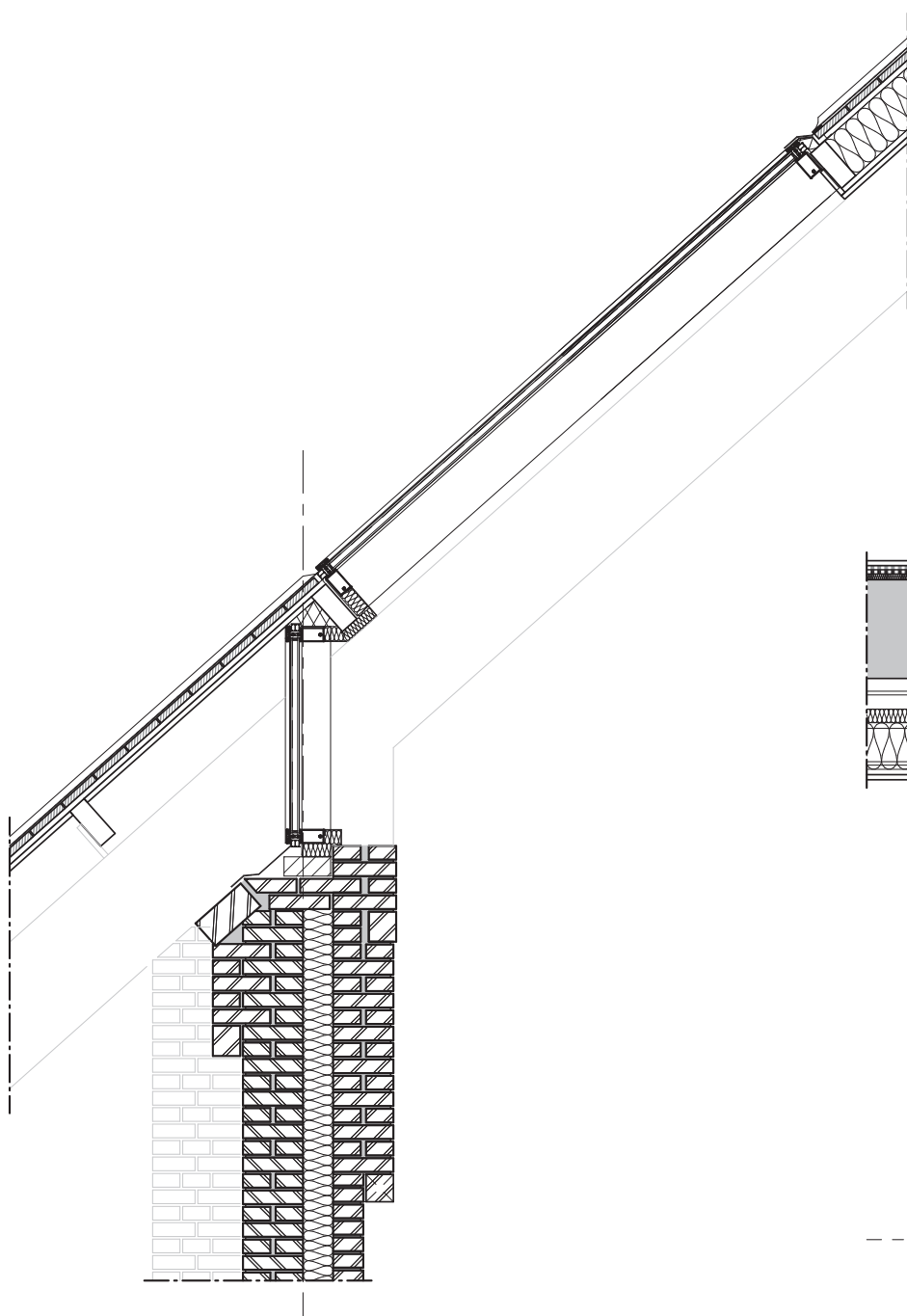

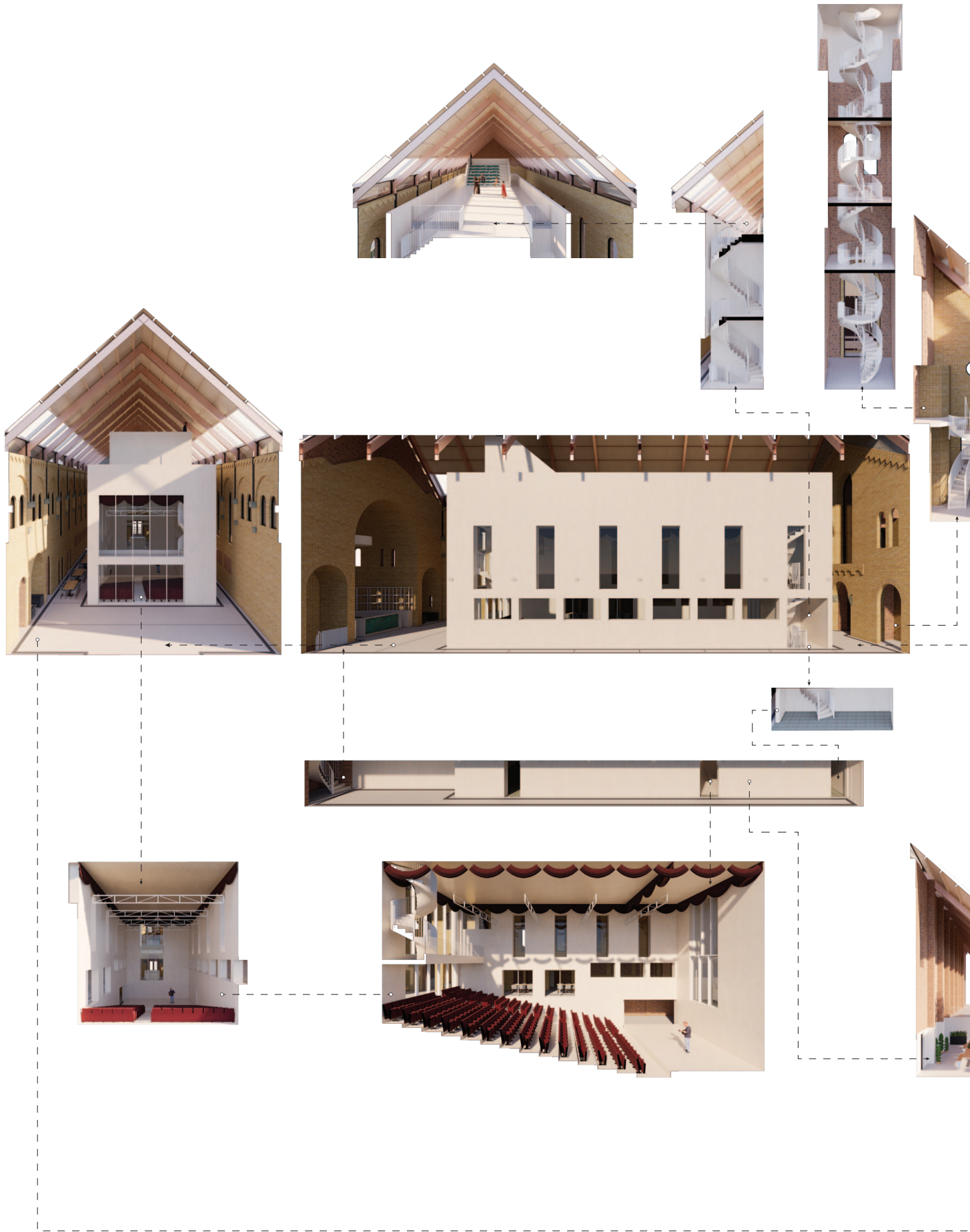

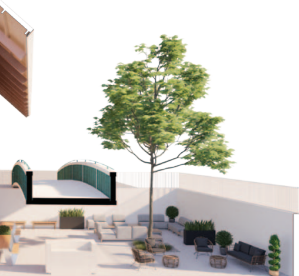
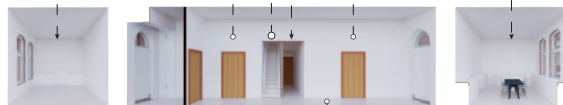
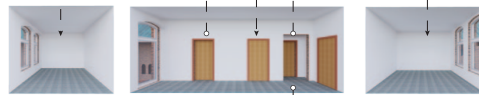
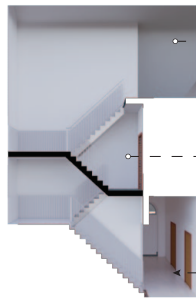
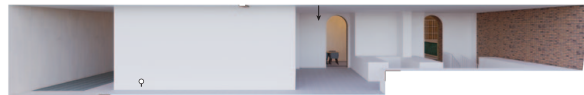

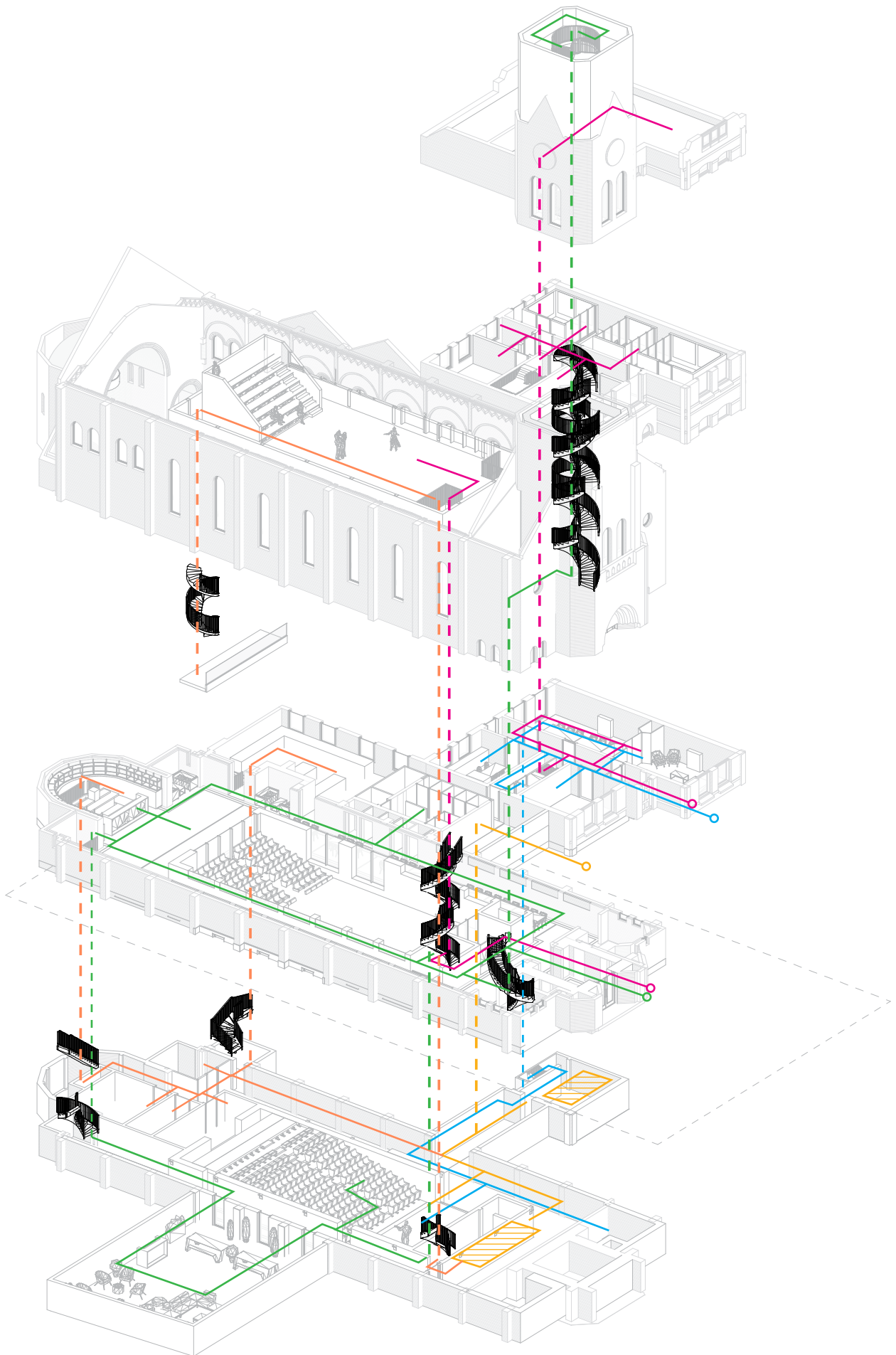

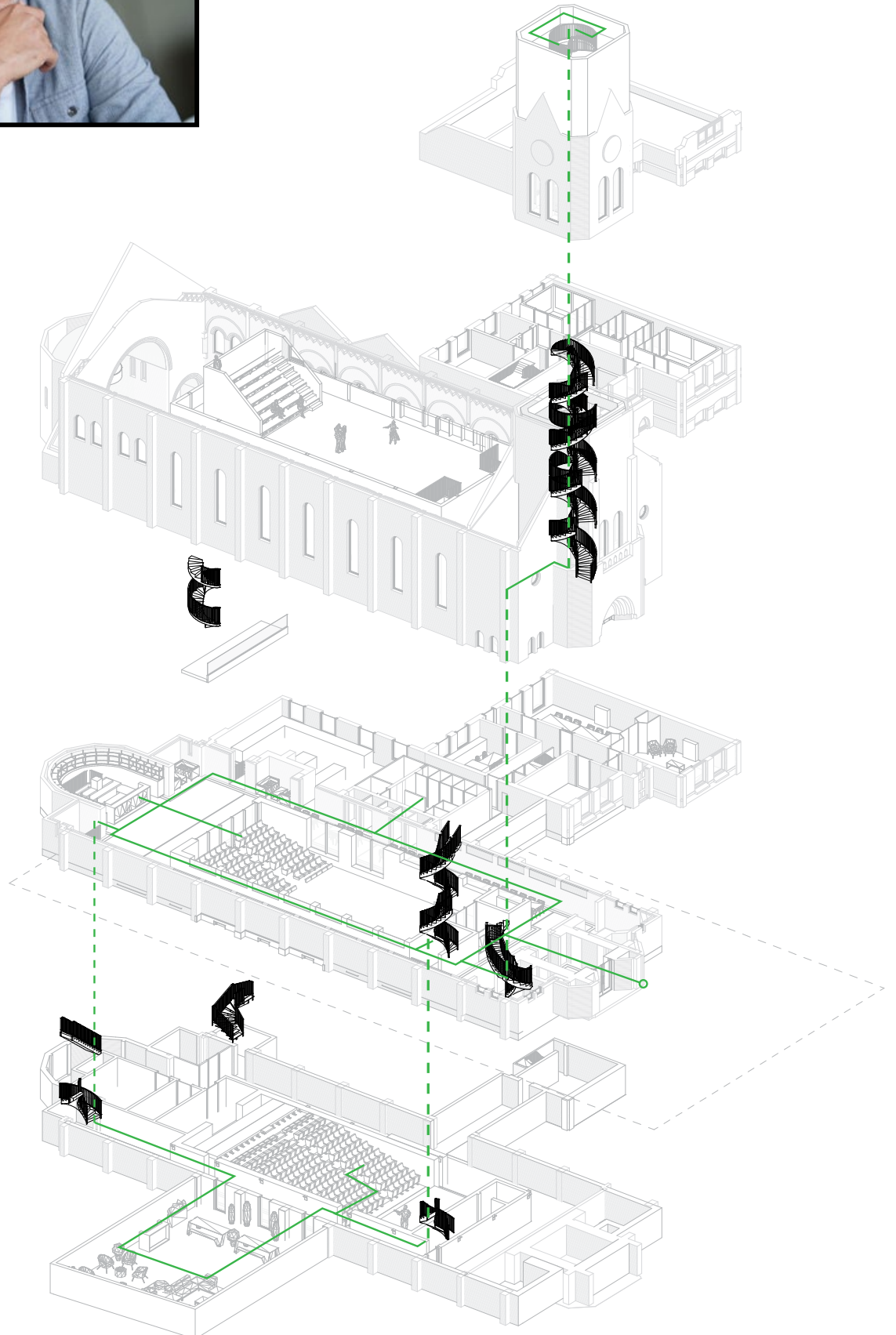
-
-
- — Gasten
  - — Artiesten
  - — Student
  - — Logistiek
  - — Personeel

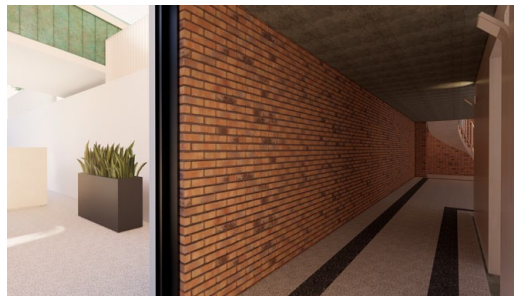
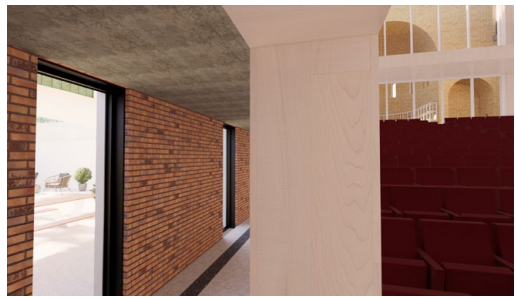
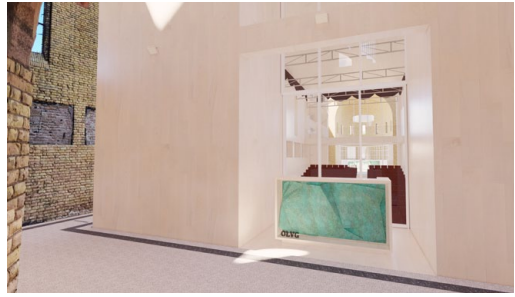

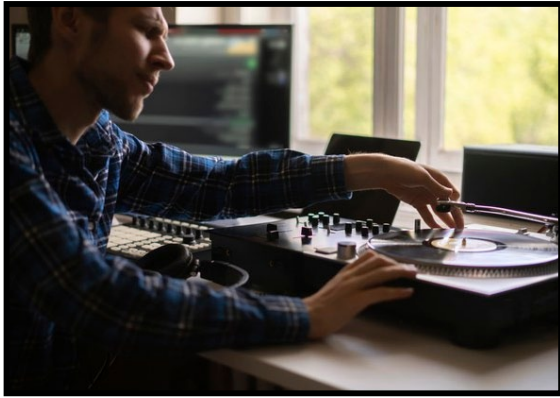

Gast Theater

Naam: Cor
Leeftijd: 50 jaar

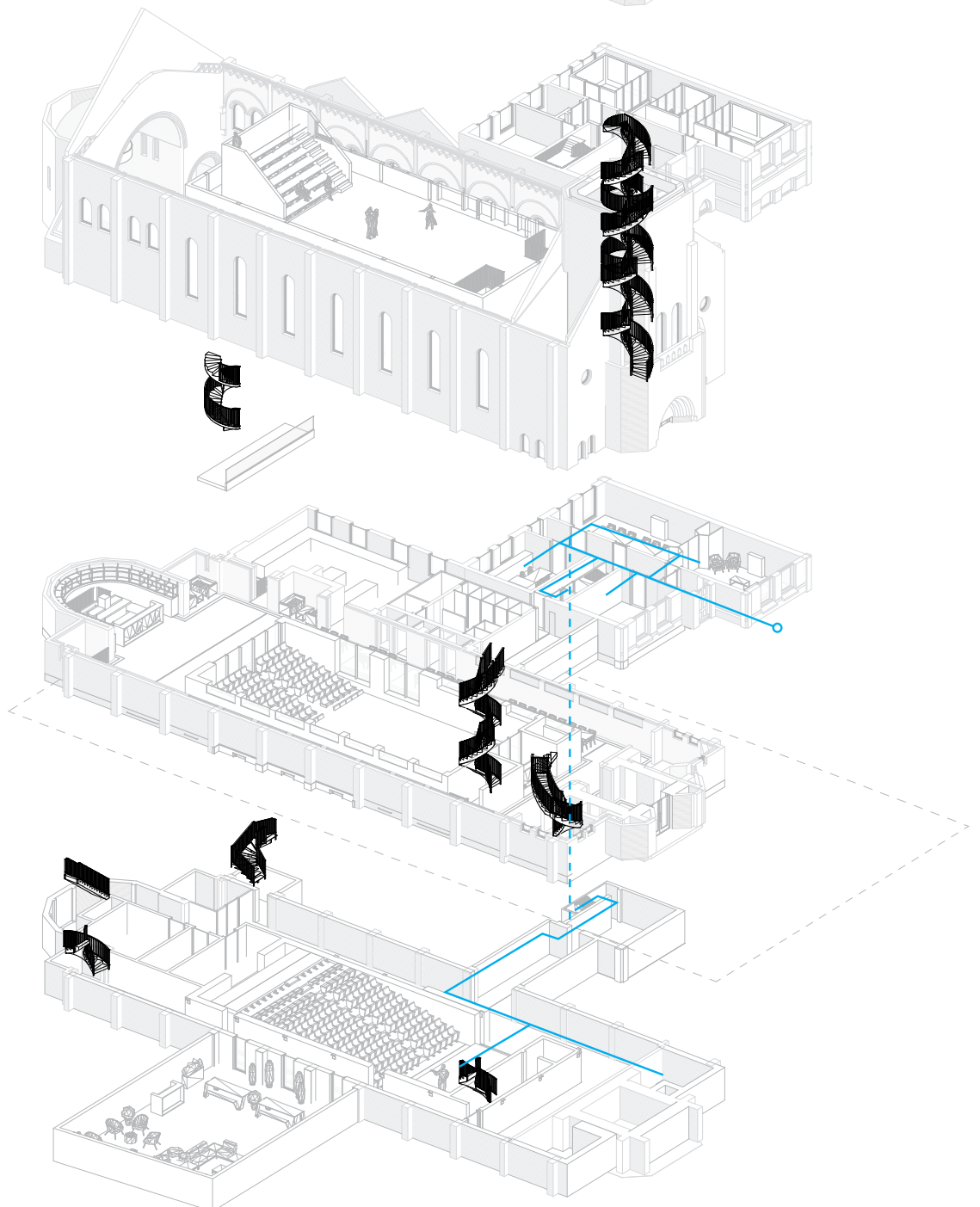
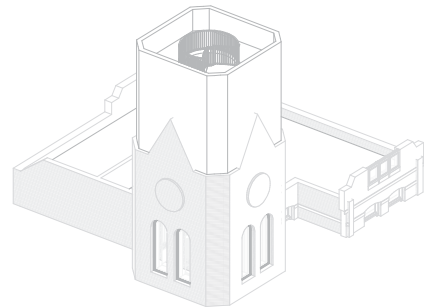

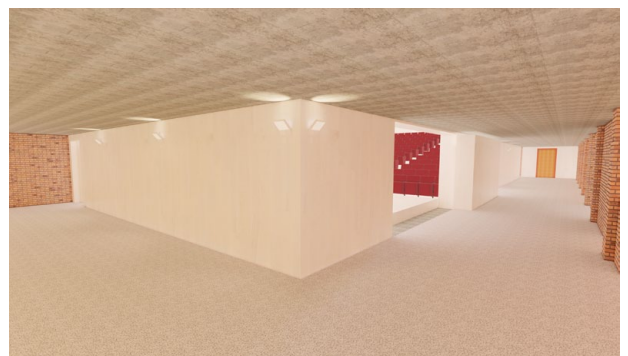
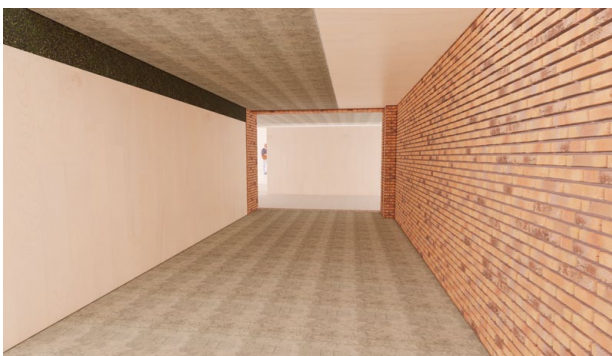

Artiest

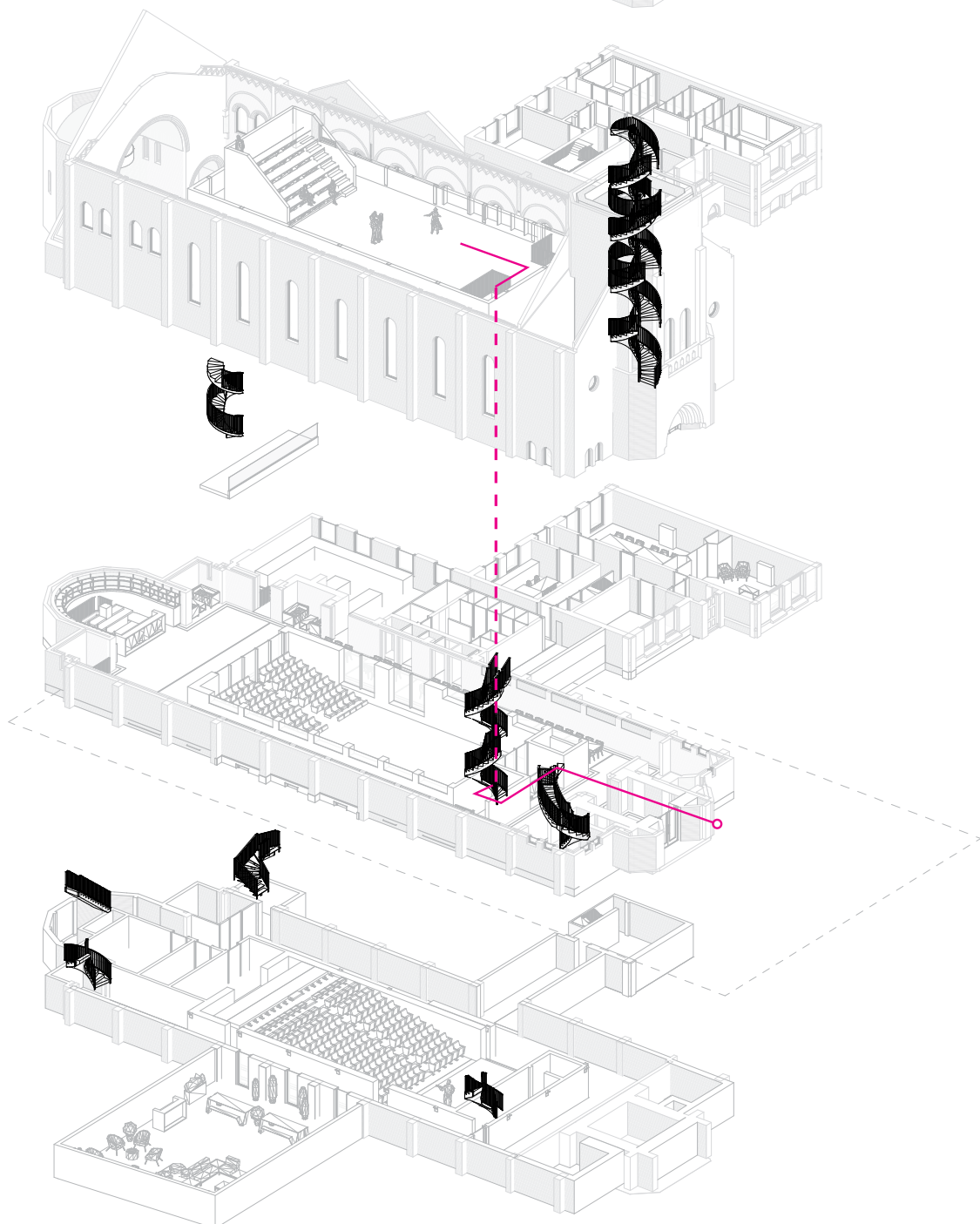
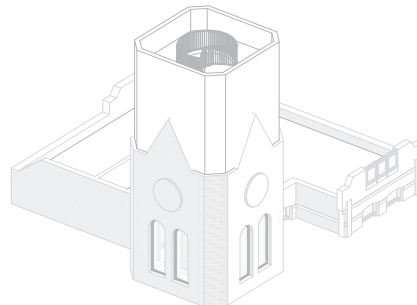
Naam: David
Leeftijd: 27 jaar

Dans student

Naam: Vera
Leeftijd: 16 jaar

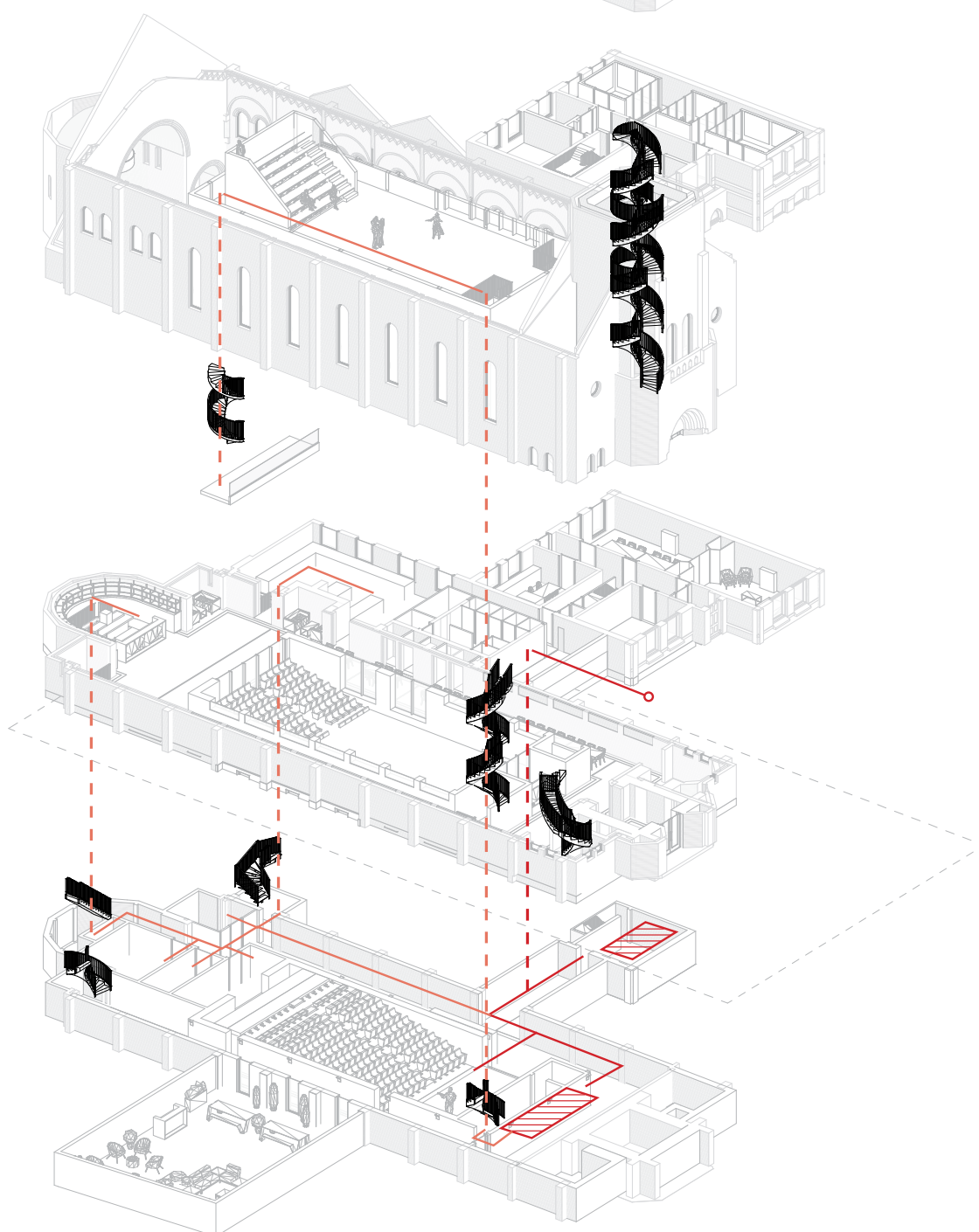
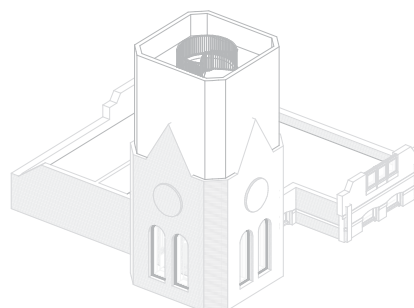

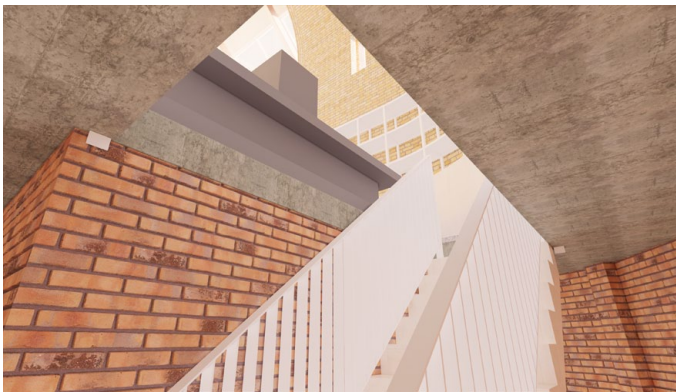
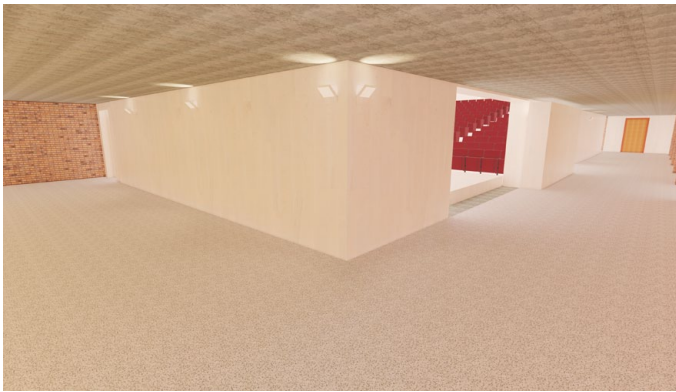
leverancier/personeel

Naam: Kees

Leeftijd: 35 jaar

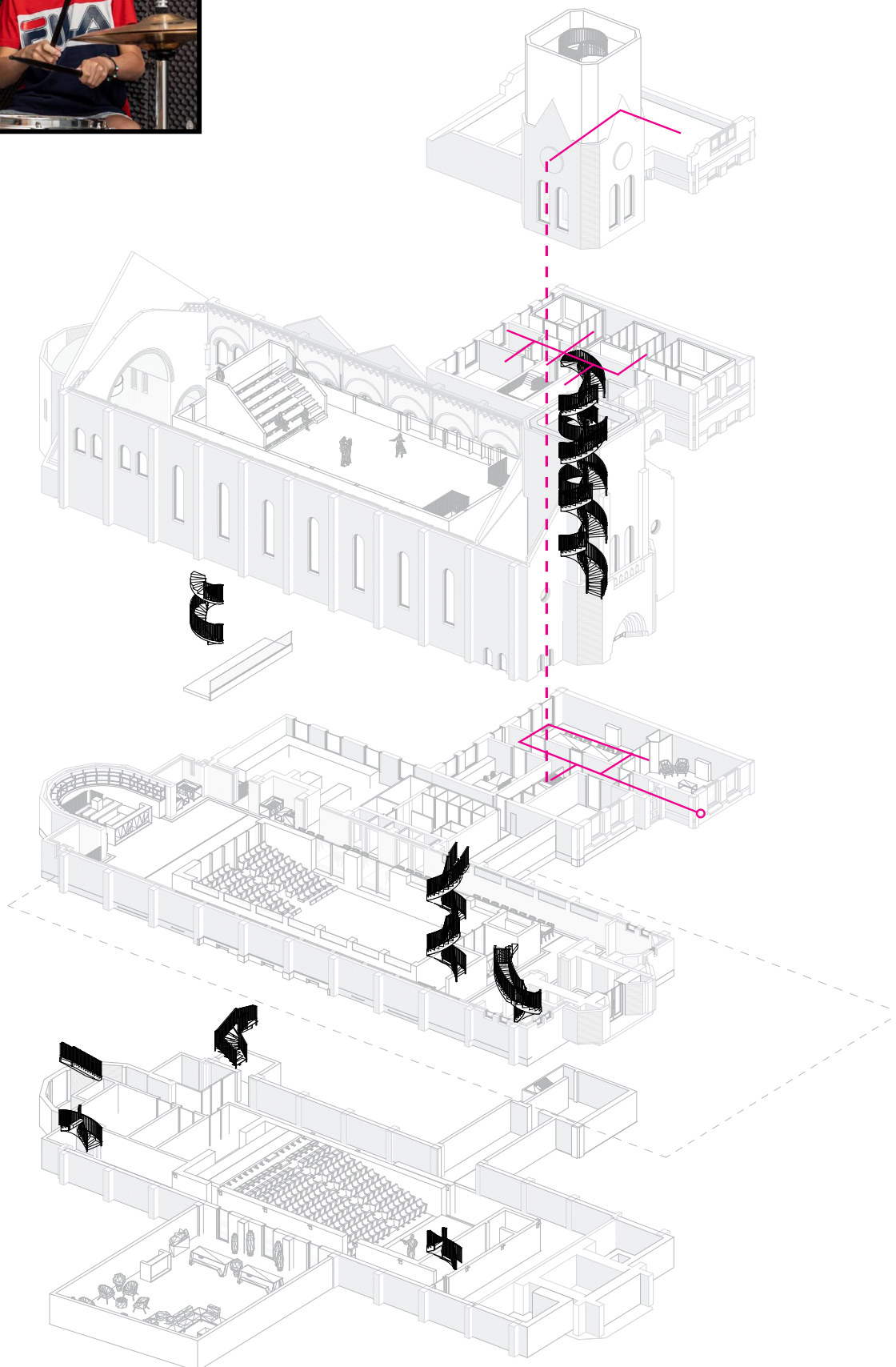

Muziek student

Naam: Koen

Leeftijd: 11 jaar

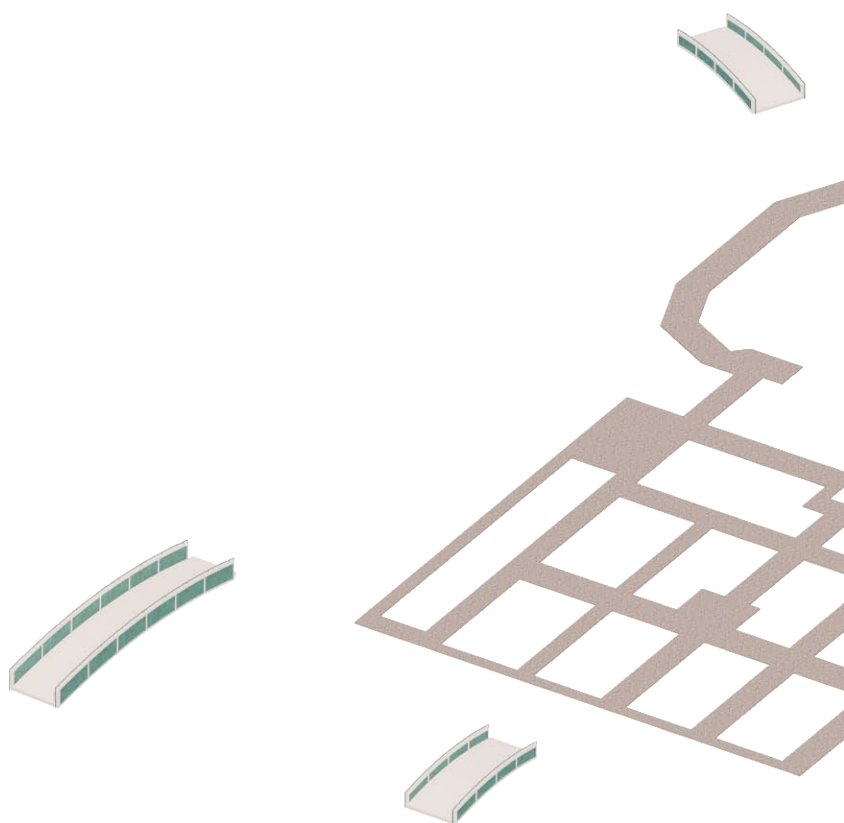

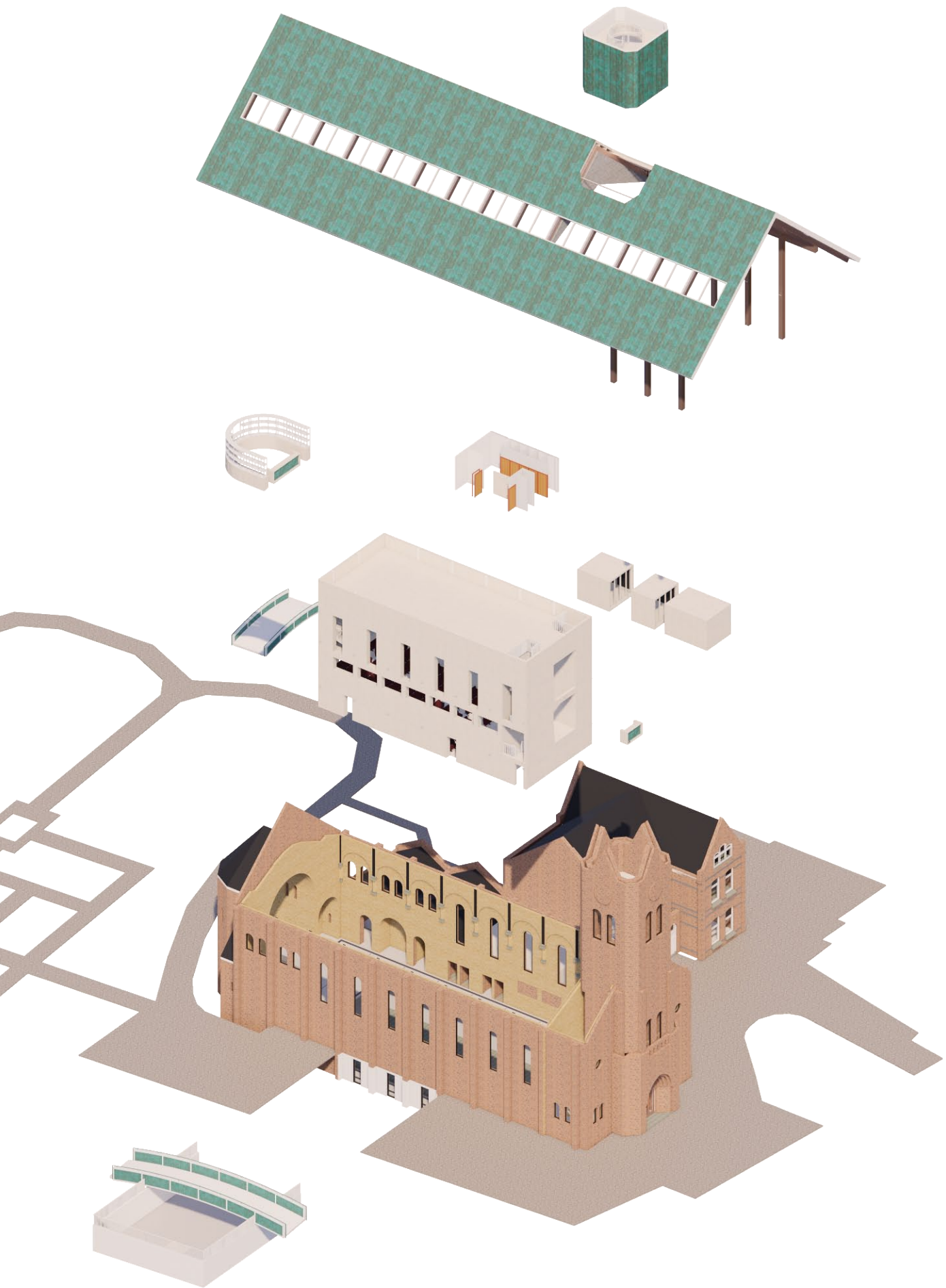

Een plek voor de hele omgeving

Door het reanimeren van deze locatie wordt er nieuw leven gebracht in de bestaande structuur die er nog staat. Dat niet alleen, het dorp en de hele omgeving krijgt een plek waar verschillende generaties gebruik van willen maken voor het kennis maken met en ervaren, leren, spelen en delen van muziek.

Een kwalitatief hoge ruimte voor het beleven van de muziek en de optredens op basis van akoestiek, podium ervaring en faciliteiten. In een toegankelijk gebouw dat verworteld is met- en passend is op de locatie waardoor deze cultureel duurzaam blijft. En een locatie waar altijd reuring is, het jaar door verschillende activiteiten worden georganiseerd en waar wekelijks en dagelijks verschillende mensen gebruik van maken en iedereen welkom is.

Reflectie

Terugkijkend op het proces was mijn afstudeeropgave gelukkig een vrij concrete opdracht. Het was even zoeken aan het begin wat de opdracht precies moest worden maar door dicht bij mezelf te blijven en een opdracht te formuleren is dit tot een fijne concrete opdracht gekomen. Toen na verloop van tijd ook de kerk nog afbranden was er de perfecte kans om dit te combineren met de opgave die ik voor ogen had.

Tijdens de eerste fase heb ik vooral veel onderzoek gedaan naar de verschillende referenties, wat maakt een goed poppodium, hoe groot moet deze zijn, hoe kom je binnen, welke materialen worden er gebruikt enzovoort. Deze onderzoeken waren eigenlijk nog gebaseerd op het idee dat er een nieuwbouw locatie gemaakt ging worden. De onderzoeken zijn gelukkig zo uitgevoerd dat deze ook gebruikt kunnen worden voor het project zoals het nu is uitgevoerd.

Door gebruik te maken van de bestaande structuur die er staat heb je al veel houvast om een passend ontwerp voor de functie in zijn omgeving te maken. Toch waren mijn eerste studies voor het ontwerp waar ik nog geen waarde stelling had gemaakt voor het bestaande gebouw geen succes. Door dit wel te doen heb ik meer gevoel gekregen bij het bestaande gebouw en kon ik ook aangeven wat er van de huidige toestand bewaard moet blijven en waarom. Vooral de vondst van de Toren in de toren was waardevol voor de ontwikkeling van het concept. Dit samen met het vaststellen van de verschillende belangrijke zichtlijnen in de kerk en deze aan te geven als lijnen die behouden moeten blijven heeft mij veel richting gegeven in de volumestudies die hier op volgden en het totale verhaal duidelijker te maken.

In de fase voor die waardstelling waren er ook veel verschillende varianten en kon ik daar geen directe keuze uit maken of vaststellen wat nu wel of niet verantwoord was op deze locatie. Door dat ik nog erg zoekende was waren er ook veel verschillende afbeeldingen nodig om het ontwerp uit te leggen maar meestal is het handiger om een aantal goede beelden te maken die de sfeer en het concept goed weergeven waardoor de rest van het gebouw ook duidelijk wordt als het concept wordt vastgehouden.

Veel van mijn eerste peilingen ging vooral over de binnenkant van het bestaande gebouw. Naar mate dit duidelijker was kon ik mij ook meer focussen op de buitenkant en de connectie met het dorp en de omgeving. Tijdens deze peilingen werd dan ook gezegd dat ik nog veel laag hangend fruit heb laten liggen aan de buitenzijde van het pand. Voor die tijd was het voor mij nog niet mogelijk om te focussen op zowel de binnen als de buitenzijde. Hiervoor moest eerst het concept op orde zijn.

Door steeds aan de presentatie te blijven werken is voor mij wel het verhaal duidelijk gebleven en zag ik daar een duidelijke lijn in ontstaan die ik heb gevolgd. Al ging de presentatie nog wel met verschillende schaal stappen door elkaar heen. Dit is in de laatste aanpassing hopelijk een stuk geleidelijker geworden.

Voor alle projecten die ik ga en blijf doen blijft het belangrijk om een goed en duidelijk concept te hebben met regels en of voorwaarden. Dit maakt niet uit of dit in drie afbeeldingen staat waar het totaal aan moet voldoen of een A4-tje is volgeschreven met een gevoel, een richtlijn of een gedicht. Een ontwerp kan je pas toetsen als deze ergens aan te toetsen valt en anders kunnen er honderden verschillende mogelijkheden worden bedacht en weggevaagd.

Positionering

In de afgelopen jaren heb ik tijdens mijn periode aan de academie en in de praktijk aan veel verschillende type opdrachten mogen werken. Waar het in het werkveld veelal om woningbouw projecten en bedrijfspanden ging met tussendoor eens aan een hotel of publieke ruimte, ging het tijdens mijn studie vooral over opdrachten met publieke functies zoals stations, musea en een cultuurgebouw. Deze combinatie beviel mij erg goed en op ons bureau zijn we nu ook bezig om meer aan openbaregebouwen te gaan werken en hoop deze combinatie zo te kunnen blijven doen.

Op de academie was ik meestal bezig met het maken van modellen, het werken met bijvoorbeeld beton of het schetsen van verschillende ideeën waarin in de praktijk ik vaak de computer gebruik voor het verbeelden en uitwerken van verschillende ontwerpen. Om het gevoel te krijgen bij een materiaal en wat je hier mee kan vind ik dat je hier mee gewerkt moet hebben en in ieder geval wat experimenten mee gedaan moet hebben,

Mijn insteek is ook vaak een nuchtere maar hands-on benadering van een project. Dit waarschijnlijk ook door mijn bouwkundige achtergrond welke ik in mijn vorige studies heb opgedaan samen met de bureau's waar ik heb gewerkt. Het uitwerken van een concept tot in de details waar voor mij ook een belangrijk punt van de architectuur in zit. De details die uiteindelijk gebruikt worden in de bouw en hoe het gebouw hierdoor stand houdt in de loop der jaren.

Het maken van goede architectuur zit voor mij in het ontwerpen voor de gebruiker. Daarbij niet alleen het vertalen van wat de gebruiker nu wil maar het klaar maken en het bestendig maken van het ontwerp voor de toekomst. Hoe willen we dan wonen of kan er dan ook een andere functie in het gebouw worden geplaatst. Door gebouwen duurzaam en bestendig te maken voor de toekomst kunnen zij jaren langer mee.

Hierbij wil ik iedereen die heeft bijgedragen aan dit traject bedanken.

Allereerst de afstudeercommissie: Jeroen Visschers, Bart Hollanders, Stefan Witteman en Klaas van der Molen. Veel dank voor jullie kritische blik, scherpe vragen en duidelijke adviezen.

In het bijzonder Bart, voor alle begeleiding de afgelopen 2 jaar, je positieve bijdrage aan dit traject, de fijne samenwerking en je eindeloze bron van inspiratie en referenties.

Thijs van Wieringen voor het toegankelijk maken van het bestaande gebouw en de kennis van de geschiedenis van het dorp en de kerk.

Pact3D voor het vrijstellen van een werkplek voor de vrijdagen en informatie en archiefstukken van het bestaande gebouw.

En natuurlijk mijn ouders en hele familie voor jullie positiviteit, vertrouwen en ondersteuning tijdens mijn gehele studie.
